

63
28.12.2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ ТА СФЕРИ ОБСЛУГОВУВАННЯ

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ, БІЗНЕСУ ТА МАРКЕТИНГОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

ШАВЛОВИЧ Віталій Володимирович
(студент групи ЗМО-22-2М)

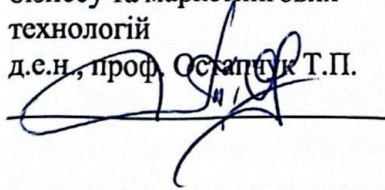

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ
ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

(представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»
галузі знань 07«Управління та адміністрування» спеціальності
073 «Менеджмент»)

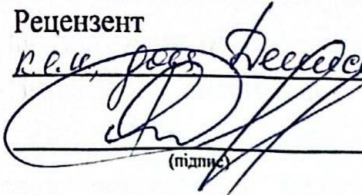
Допущено до захисту
протокол № 8
від 29.11.23
зав. кафедри менеджменту,
бізнесу та маркетингових
технологій
д.е.н., проф. Осадчук Т.П.

Керівник роботи:
д.е.н., проф. Мороз Ю.Ю.

(підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. Пескощук О.І.

(підпис)

Житомир, 2023

Анотація

Шавлович В. В. Обґрунтування напрямів ефективного використання фінансових ресурсів підприємства. – Рукопис.

Магістерська кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «магістр», галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2023.

У магістерській кваліфікаційній роботі розглянуто особливості обґрунтування та оптимізації напрямів ефективного використання фінансових ресурсів. Досліджено теоретичні основи управління фінансовими ресурсами на підприємстві. Представлена аналітична оцінка ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві. Обґрунтовано напрями ефективного використання фінансових ресурсів підприємства.

Ключові слова: фінанси, фінансові ресурси, фінансове управління, фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність, ефективність.

Annotation

Shavlovych V. V. Justification of directions for effective use of financial resources of the enterprise. - Manuscript.

The master's qualification work is submitted for the Master's degree, field of knowledge 07 "Management and administration" of specialty 073 "Management". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2023.

The master's qualification thesis examines the specifics of substantiation and optimization of directions for the effective use of financial resources. The theoretical foundations of the management of financial resources at the enterprise have been studied. An analytical assessment of the efficiency of the use of financial resources at the enterprise is presented. The areas of effective use of financial resources of the enterprise are substantiated.

Keywords: finance, financial resources, financial management, financial condition, liquidity, solvency, efficiency.

ЗМІСТ

ВСТУП	1
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	8
1.1. Економічна сутність та види фінансових ресурсів в діяльності підприємства.....	8
1.2. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів підприємства.....	15
1.3 Методичні підходи щодо оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.....	23
1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління фінансовими ресурсами на підприємстві	29
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	38
2.1. Організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства.....	38
2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства	44
2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві.....	44
Висновки до розділу 2	62
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД».....	64
3.1. Напрями оптимізації використання фінансових ресурсів підприємства .	64
3.2. Економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства	70
3.3. Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів	76
Висновки до розділу 3	81
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	86
ДОДАТКИ.....	93

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах трансформації української економіки розвиток вітчизняних компаній набуває особливої динаміки, що пояснюється досить жорсткою конкуренцією як з боку українських, так і іноземних компаній, а також підвищенням споживчого попиту на пропоновані товари та послуги на ринку. Фінансові ресурси складають матеріальну основу фінансування і визначають фінансовий потенціал кожного суб'єкта господарювання, створюючи сприятливі умови для його виробничого і науково-технічного розвитку.

Корпоративне фінансування, як складова фінансової системи, посідає вирішальне місце в структурі фінансових відносин суспільства. Вони функціонують у сфері суспільного виробництва, де створюються валовий внутрішній продукт, матеріальні та нематеріальні блага, національний дохід. Тому від фінансового стану підприємств залежить здатність задовольняти суспільні потреби та фінансова стабільність країни.

Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах реформування економіки набувають особливої актуальності у зв'язку з необхідністю отримання інвесторами та іншими зацікавленими користувачами точної та достовірної інформації про стан та ефективність використання фінансових ресурсів. Його сучасна система управління не відповідає вимогам ринку, умови якого значно розширюють коло операцій з капіталом: купівля-продаж, нарахування амортизації, страхування, приватизація, реалізація інвестиційних проектів.

Необхідно створити економічне середовище, в якому вигідно виробляти товари, отримувати прибуток і знижувати витрати. Досягти цієї мети можна лише за умови оптимальної організації фінансових ресурсів компаній, яка не тільки дозволяє зміцнити фінансовий стан компаній, але й забезпечує фінансову стабілізацію країни. Це підтверджує актуальність теми дослідження.

Теоретичні та практичні аспекти проблеми управління фінансовими ресурсами підприємств досліджені в працях вітчизняних та зарубіжних учених і спеціалістів: Партин Г.О., Василик О.Д., Поддєрьогін А.М., Хикс Дж.Р., Загородній А.Г., Бланк І.А., Минх Є.В., Крейніна М.Н., Ван Хорн Дж.К., Бердар М.М., Самойлова Т.А., Гриньова В.М., Фаріон І.Д., Кузьменко Л.В. Вивчення наукових праць та поточної практики господарської діяльності підприємств показує, що в управлінні фінансовими ресурсами підприємства виникає ряд принципово важливих проблем, які потребують нового дослідження.

Зазначене обумовило вибір теми, постановку мети та завдань магістерської кваліфікаційної роботи. Обрана тема повністю відповідає проблемам напряму підготовки за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є дослідження та подальше узагальнення теоретико-методичних засад обґрунтування напрямів ефективного використання фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод».

Для досягнення поставленої мети були сформульовані та вирішені такі **завдання:**

- визначити економічну сутність та види фінансових ресурсів в діяльності підприємства;
- узагальнити джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів підприємства;
- дослідити методичні підходи щодо оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства;
- вивчити нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління фінансовими ресурсами на підприємстві;
- провести організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства;
- провести діагностику фінансово-економічного стану підприємства;
- здійснити оцінку ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві;

- запропонувати напрями оптимізації використання фінансових ресурсів підприємства;

- здійснити економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства;

- представити оцінку економічної ефективності запропонованих заходів.

Об'єктом дослідження у магістерській кваліфікаційній роботі виступає процес обґрунтування напрямів ефективного використання фінансових ресурсів підприємства, **предметом** – теоретичні, методичні та прикладні засади обґрунтування напрямів ефективного використання фінансових ресурсів підприємства.

Методи дослідження. Для реалізації поставлених у роботі завдань були використані такі методи: індуктивно-дедуктивний, статистичний, обчислювально-конструктивний, експериментальний, економіко-математичний, абстрактно-логічний, метод аналізу, метод узагальнення, описовий метод та ін. Використання тих чи інших методів в кожному конкретному випадку в процесі написання роботи було підпорядковано головній меті даної роботи.

Інформаційною базою дослідження виступають наступні джерела: наукова література вітчизняних та зарубіжних авторів з питань управління фінансовими ресурсами, періодичні видання економічного профілю, наукові публікації, інформація з відкритих Інтернет-ресурсів, а також результати власного дослідження. У процесі дослідження було використано дані фінансової звітності ТДВ «Яготинський маслозавод».

Наукова новизна одержаних результатів. У дослідженні виконано теоретичне та методичне обґрунтування управління фінансовими ресурсами підприємства на основі збалансованості його розвитку, що дозволило одержати теоретичні і практичні результати, які містять наукову новизну, зокрема, окреслено критерії оптимізації структури фінансових ресурсів підприємства у контексті підвищення ефективності його господарювання.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що запропоновані висновки та рекомендації щодо вдосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства можуть бути використані у практичній діяльності суб'єктів господарювання.

За результатами дослідження опубліковано: Шавлович В. В. Напрями оптимізації використання фінансових ресурсів підприємства. Тези IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (09–10 листопада 2023 р.).

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження було апробовано під час участі в наступних наукових конференціях: IV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (09–10 листопада 2023 р.).

Структура та обсяг магістерської кваліфікаційної роботи. Магістерська кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних літературних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладено на 92 сторінках друкованого тексту. Робота містить 24 таблиці та 3 рисунки. Список використаних джерел налічує 80 найменувань. Робота містить 4 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та види фінансових ресурсів в діяльності підприємства

Підприємство є досить складною економічною системою, що характеризується складним механізмом функціонування та охоплює значне коло факторів впливу, які відіграють важливу роль у діяльності суб'єкта господарювання. Фінансові ресурси відіграють важливу роль у створенні, організації та подальшому розвитку підприємства, оскільки формують його економічний і ресурсний потенціал і є основою забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності та достатньої ресурсної забезпеченості підприємства. [5, с.79].

Дослідження проблеми фінансових ресурсів є актуальним і сьогодні. Багато вчених досліджують і ставлять питання на цю тему у своїх наукових працях. На сьогоднішній день не існує чіткого та загальноприйнятого визначення фінансових ресурсів, тому кожен науковець трактує бачення цього визначення відповідно до свого індивідуального підходу до вивчення.

Розглянемо термін «фінансові ресурси» та його походження. Термін «фінанси» походить від латинського «*finis*», що означає «кінець». Цей термін використовувався в середньовічній Європі для позначення часу платежу, а пізніше для визначення документів, які підтверджують сплату боргу. Назва цього документа стала основою для появи терміну «фінансовий», що в перекладі з латинської означає «грошова оплата». Слово ресурси походить від французького «*ressource*», що означає «допомога» [11, с.83].

В економічній теорії ресурси поділяють на чотири групи [4; 56]:

- природні;
- трудові;

- матеріальні;
- фінансові.

Природні, матеріальні та трудові ресурси можуть бути притаманні будь-якому виробництву і відносяться до основних, а фінансові ресурси виникають на ринковій фазі розвитку суспільного виробництва і тому відносяться до похідних.

Фінансові ресурси – це кошти, які виникають у процесі розподілу, перерозподілу та використання створеного в державі за певний період валового внутрішнього продукту [25, с.114].

Серед українських вчених питання фінансових ресурсів досліджували: І. А. Бланк, О. Д. Василик, І. В. Зятковський, В. М. Опарін, О. О. Терещенко, А. М. Поддєрьогін, К. В. Павлюк, А. Г. Загородній, О. Є. Гудзьта інші. Так, І. Бланк трактував сутність фінансових ресурсів підприємства як сукупність власних і залучених фінансових активів і визначав їх еквіваленти у вигляді коштів, спрямованих на господарську діяльність підприємства в наступному періоді.

О. Василик, А. Поддєрьогін та К. Павлюк у своїх наукових працях розглядали фінансові ресурси як кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства. Науковці встановили, що кошти мали цільове призначення та використовувалися для здійснення поточної діяльності підприємства, а основні джерела фінансування формувались за рахунок власних та залучених коштів підприємства. Тобто зазначені науковці однаково визначили та трактували джерела фінансових ресурсів та перспективний напрямок їх використання. [14; 45].

Під фінансовими ресурсами підприємства І. Зятковський розумів суму грошових запасів і розподілених доходів, які підприємство має у вигляді майнових прав і які воно використовує в законних цілях [33, с.165].

В. Опарін вважає, що фінансові ресурси - це сума коштів, що надходять в основні та оборотні кошти підприємства і характеризують фінансовий потенціал, тобто здатність підприємства здійснювати витрати з метою

отримання доходу. Вчений також підкреслює, що до фінансових ресурсів відносяться не тільки кошти, які лежать в основі процесу виробництва, а й кошти, які забезпечують цей процес виробництва [49, с.55].

А. Загородній визначив термін «фінансові ресурси» як грошові кошти, які є в розпорядженні підприємства і призначені для здійснення поточних витрат і витрат розширеного відтворення, виконання фінансових зобов'язань та економічного розвитку працівників [31, с.476].

О. Гудзь визначає фінансові ресурси підприємства як сукупність усіх наявних найбільш високоліквідних активів, призначених для власних потреб підприємства та призначених для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення [20, с.68].

Фінансові ресурси підприємства безпосередньо пов'язані з рухом грошових коштів. Фінансові правовідносини виникають тоді, коли грошові операції починають самостійне життя, тобто в процесі правильного формування, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів. Саме фінансові ресурси створюють умови для стабільного процесу виробництва та його подальшого зростання. Належне забезпечення підприємства фінансовими ресурсами та їх постійний кругообіг є необхідною умовою стабільного функціонування підприємства.

Структура фінансових ресурсів поділяється на такі класифікації [30, с.43]:

- за джерелами створення;
- відповідно до напрямів із застосування.

Фінансові ресурси за джерелами формування складаються з [20, с.412]:

- внески учасників та акціонерів;
- дохід;
- заробітна плата;
- амортизаційні відрахування;
- фінансування;
- благодійна допомога та пожертвування тощо.

Фінансові ресурси підприємства можуть бути спрямовані в різні напрямки [32, с.12]:

- розвиток виробничого процесу компанії;
- вкладення в інвестиції для розширення виробництва, використання нових технологій;
- розвиток об'єктів невиробничої сфери;
- створення фондів стимулювання;
- інвестиції в цінні папери;
- дотримання фінансових зобов'язань перед фізичними та юридичними особами;
- соціальне забезпечення працівників;
- надання благодійної допомоги;
- інші витрати для потреб підприємства.

До характерних особливостей фінансових ресурсів підприємства можна віднести наведені на рис. 1.1.

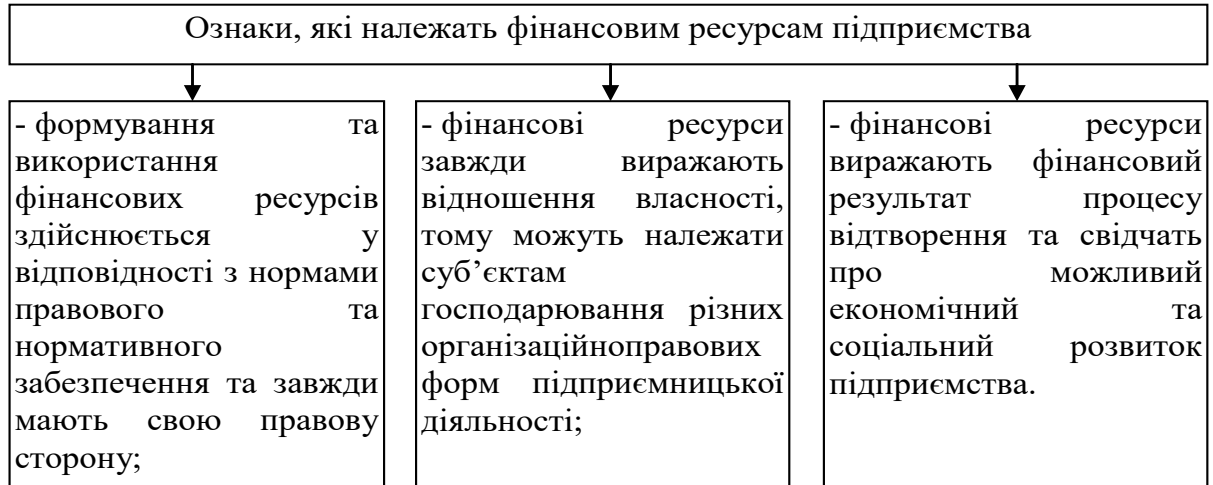

Рис. 1.1. Ознаки, які належать фінансовим ресурсам підприємства [22]

Фінансові ресурси мають певні якісні характеристики, які узагальнено у три групи [39, с.262]:

- загальноекономічні;
- фінансові;
- індивідуальні.

До загальнооекономічних характеристик відносяться:

- накопичена вартість (використання ресурсів та розпорядження ними на платній основі та забезпечення руху вартості фінансових ресурсів у процесі відтворення);
- об'єкт власності (фінансові ресурси залежно від форми власності поділяються на власні та пайові);
- об'єкт впливу фактору часу (фінансові ресурси надходять завжди вчасно);
- фактор економічного та соціального розвитку (основна мета компанії - економічний розвиток, цей фактор може бути досягнутий за наявності достатніх фінансових ресурсів).

До фінансових характеристик належать [56, с.33]:

- суб'єкт управління фінансами (фінансові ресурси відіграють важливу роль в організації та розвитку будь-якого підприємства);
- джерело доходу (фінансові ресурси служать джерелом доходу шляхом формування грошових надходжень, які в подальшому використовуються для фінансування витрат підприємства);
- джерело ризику (фінансові ресурси виступають носієм фінансового ризику; при більш високому рівні доходу рівень ризику також зростає);
- джерело оплати фінансових зобов'язань (фінансові ресурси також використовуються для погашення зобов'язань і дебіторської заборгованості, які можуть виникнути в процесі діяльності підприємства).

До індивідуальних особливостей відносять [56, с.34]:

- активи з високою трансформабельністю (здатність фінансових ресурсів трансформуватися в активи, безпосередньо задіяні у виробничому процесі компанії);
- визначальна складова фінансового потенціалу (фінансові ресурси формують фінансовий потенціал підприємства, який характеризує ступінь платоспроможності, фінансової стійкості, платоспроможності та інвестиційної привабливості підприємства).

Основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є такі [71, с.130]:

- власні ресурси;
- кредитні ресурси;
- залучених ресурсів.

Власні фінансові ресурси належать самому суб'єкту господарювання. Власні фінансові ресурси підприємства включають: юридичний фонд, резервний фонд, страхові відшкодування, кредити, взяті без вимоги повернення, бюджетні кошти, надані підприємству, суми амортизації, валовий дохід і прибуток.

Кредитні кошти не є власністю компанії. Надаються на умовах терміновості, платності та повернення. Позикові кошти включають різні види позик, які можна отримати від банків, уряду, інших компаній, інвестиційних установ тощо.

Ресурси, про які йде мова, - це кошти, які тимчасово перебувають у вашому обігу, але вам не належать. До них належать: заборгованість за авансами клієнтів, заборгованість із заробітної плати, заборгованість за відрахуваннями до бюджету незалежно від їх розміру, безоплатна частка власних коштів.

Залежно від форми власності фінансові ресурси поділяються на [60, с.100]:

- приватні;
- колективні;
- державні;
- комунальні;
- міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав.

Як поділяються фінансові ресурси на короткострокові, середньострокові та довгострокові залежно від терміновості використання?

Для короткострокових ресурсів термін дії до 1 року. Цей вид фінансування використовується для фінансування поточної діяльності

компанії.

Для середньострокових фондів термін дії становить від 1 до 3 років. Цей вид ресурсів використовується для заміни та перебудови окремих елементів основних фондів без зміни технології та заміни обладнання підприємства.

Для довгострокових ресурсів термін дії від 3 років. Цей вид фінансових ресурсів використовується для фінансування основних засобів і довгострокових фінансових вкладень.

В. М. Опарін визначив фінансові ресурси підприємства за такими основними напрямками [49, с.165]:

- за круговоротом:

1) первинні фінансові ресурси - кошти, що знаходяться у статутному фонді;

2) збільшені фінансові ресурси: ресурси, які компанія отримує в результаті своєї діяльності;

- за видом використання:

1) фінансові ресурси, вкладені в основні фонди та забезпечення безперервної продуктивної діяльності;

2) фінансові ресурси, що визначаються оборотними коштами та знаходяться в обігу;

– за належністю:

1) власні фінансові ресурси підприємства;

2) безоплатно отримані з державного бюджету або цільових фондів;

3) фінансові ресурси залученої компанії [29].

Таким чином, фінансові ресурси – це кошти та заощадження, які виникають у процесі діяльності підприємства та формуються за рахунок власних, залучених і залучених джерел коштів і мають безпосередній і істотний вплив на безпосереднє функціонування підприємства., забезпечують ефективний економічний і соціальний розвиток підприємства та класифікуються за кількома ознаками, зв'язок яких виступає ефективним механізмом зміцнення фінансового становища підприємства.

1.2. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів підприємства

Фінансові ресурси є основою для проектування та здійснення виробничо-фінансової діяльності підприємства, постійного розвитку та зміцнення його конкурентних позицій.

До джерел власних коштів належать, як уже зазначалося вище, статутний капітал, резервний капітал, страхові відшкодування, суми амортизації, цільові кошти, кредити, взяті без вимоги повернення, бюджетні кошти, надані підприємству, а також валовий дохід і прибутки [37, с.235].

Створення фонду є важливим кроком у створенні компанії. Статутний фонд господарського товариства – капітал, сформований за рахунок грошових внесків засновників або учасників у активи під час створення товариства з метою забезпечення його діяльності [11]. Розмір статутного капіталу залежить від статуту або установчих документів. Розмір частки кожного окремого учасника може визначатися співвідношенням між номінальною вартістю його частки та статутним капіталом товариства.

Статутний капітал може формуватися за рахунок грошей, цінних паперів та інших активів, якщо це не заборонено законом.

Заборонено використовувати для формування статутного капіталу наступне [48]:

- бюджетні ресурси;
- майно державних і комунальних підприємств, що не підлягає приватизації;
- майно, що перебуває в оперативному управлінні бюджетних установ.

Зменшення статутного капіталу може відбуватися безпосередньо відповідно до законодавства про компанію і може бути здійснено в будь-який час. Зменшення може відбутися за рахунок амортизації основних засобів, безоплатної передачі основних засобів, списання збитків у зв'язку з ліквідацією основних засобів, зменшення номінальної вартості акцій та

зменшення кількості акцій підприємства. існуючі запаси. Номінальна вартість.

Резервний фонд - вид бюджетного резерву, призначений для покриття невідкладних витрат на непередбачувані дії. Цей фонд формується за рахунок відрахувань від розподіленого прибутку.

Страхове відшкодування визначається страховою виплатою згідно з укладеним договором страхування майна та страхування відповідальності, яка виплачується страховиком у разі настання страхового збитку.

Амортизаційні відрахування - це поступове перенесення вартості основних засобів на виготовлену продукцію [48]. Амортизаційними відрахуваннями вважають доходи, призначені для подальшого відтворення зношених у процесі виробництва основних засобів.

Цільові фонди створюються для фінансування конкретних заходів і тому мають цільове призначення. Визначено фонди цільового призначення [55, с.123]:

- фонд накопичення;
- споживчі кошти;
- фонд переоцінки основних засобів;
- фонд заміщення власних оборотних коштів;
- амортизаційний фонд.

Фонд накопичення формується з частини доходу, яка використовується на приріст виробничих і невиробничих основних фондів, а також на формування резервів і страхових резервів. Більша частина цього фонду призначена для розширення та вдосконалення основних виробничих потужностей.

Фонд споживання формується для прямих і непрямих витрат на соціальні потреби працівників і їх матеріальне забезпечення, а також для виплати дивідендів і відсотків по акціях. При формуванні фонду споживання слід враховувати, що темп приросту балансового прибутку повинен бути вищим за показник фонду споживання.

Амортизаційний фонд створюється для накопичення грошових коштів від амортизаційних відрахувань і призначений для відтворення зношених основних засобів.

До переваг власного капіталу можна віднести [55, с.124]:

- власний капітал є фінансовою основою компанії;
- процес залучення власного капіталу легший, ніж позикового;
- власний капітал сприяє більшій ймовірності виграшу та забезпечує фінансову стабільність.

Потреби підприємства можуть бути задоволені також за рахунок використання позикових коштів. Позикові кошти включають різні види позик, які можна отримати від банків, уряду, інших компаній та інвестиційних установ, а також фінансування через лізинг і продаж корпоративних цінних паперів.

Позиковий капітал може формуватися за рахунок двох основних груп джерел позикового капіталу: внутрішніх і зовнішніх. Внутрішні та зовнішні кредитні кошти, у свою чергу, залежно від строку поділяються на довгострокові та короткострокові.

До внутрішніх довгострокових позикових коштів належать [74, с.34]:

- відстрочена та прострочена заборгованість за оренду майна;
- реструктуризація заборгованості за кредитами та авансами;
- довгострокові кредити та аванси від небанківських фінансових установ;
- відстрочена та погашена заборгованість за облігаційними позиками;
- відстрочені податкові зобов'язання;
- інші довгострокові внутрішні кредитні кошти.

До внутрішніх короткострокових позикових фондів належать [64, с.97]:

- короткострокове перебування, не оплачене вчасно;
- короткостроковий товарний кредит, який не виплачується вчасно;
- внутрішні та зовнішні борги, термін погашення яких не настав;
- прострочена внутрішня та зовнішня заборгованість.

Кошти довгострокового зовнішнього боргу включають:

- довгострокові банківські кредити;
- довгострокові облігаційні позики;
- довгострокові податкові кредити та пільги;
- довгострокові державні позики з конкретними цілями;
- фінансовий лізинг;
- довгострокові кредити та аванси від небанківських фінансових

установ.

Короткострокові зовнішні кредитні ресурси включають [78, с.242]:

- короткострокові банківські кредити;
- короткострокові позики від небанківських фінансових установ;
- короткострокові кредити під товар;
- короткостроковий податковий кредит.

Найпоширенішим видом кредитного фінансування є позикове фінансування. Компанія погоджується сплачувати певні фіксовані суми або процентну ставку протягом певного періоду часу. Позикове фінансування включає позики від банків, кредитних спілок та інших фінансових організацій.

Кредити включають кредити, отримані за кредитним договором від небанківських організацій. Ця форма кредиту в основному використовується при нестачі коштів.

Основним джерелом позичкового капіталу є забезпечені та незабезпечені позики. Забезпечені позики, також звані іпотечними позиками, надаються під заставу майна чи обладнання. Сума такої позики, як правило, менша за вартість обіцяного товару чи обладнання. Незабезпечені позики, також відомі як умовні позики, не потребують застави нерухомості та надаються лише компаніям із хорошими кредитними рейтингами.

Продаж цінних паперів є прикладом боргового фінансування та залучення довгострокового капіталу. Покупці акцій стають співвласниками товариства і мають право на частку майна товариства відповідно до

співвідношення їх часток до статутного капіталу товариства [70, с.233].

Лізингове фінансування є прикладом довгострокового фінансування для компанії. Компанія отримує певний предмет у користування за плату і не вимагає повної гарантії на придбання обладнання та майна.

До переваг позикового капіталу можна віднести [45, с.73]:

- широкий вибір привабливих варіантів фінансування;
- визначено зростання фінансового потенціалу підприємства та темпи його господарської діяльності;
- підвищує рентабельність капіталу;
- прискорюється оборотність вкладених коштів;
- нижча вартість боргу порівняно з власним капіталом.

Тому при формуванні фінансових ресурсів необхідно враховувати багато зовнішніх і внутрішніх факторів. Власний капітал відіграє важливу роль у корпоративному фінансуванні та свідчить про фінансову стабільність. Але важливу роль відіграє і використання кредитних коштів, що прискорює транспортування грошових і матеріальних ресурсів і підвищує фінансовий потенціал для розвитку підприємства. Основним фактором при виборі типу позичкового фонду є рівень відсоткової ставки та умови виплати боргу.

Розглянуті джерела формування фінансових ресурсів підприємства впливають на створення та функціонування підприємства, сприяють адаптації до змін ринкового попиту, збільшенню масштабів виробництва та забезпеченню фінансової стійкості підприємства.

Підприємство може використовувати фінансові ресурси у відповідних напрямках (рис. 1.2).

З практичної точки зору напрямки використання фінансових ресурсів підприємства доцільно згрупувати за видами активів і витратами.

Розмежування існуючих напрямів використання фінансових ресурсів підприємства дає змогу врахувати специфіку та функції кожного з них для ефективного управління, спрямованого на сталий розвиток підприємства.

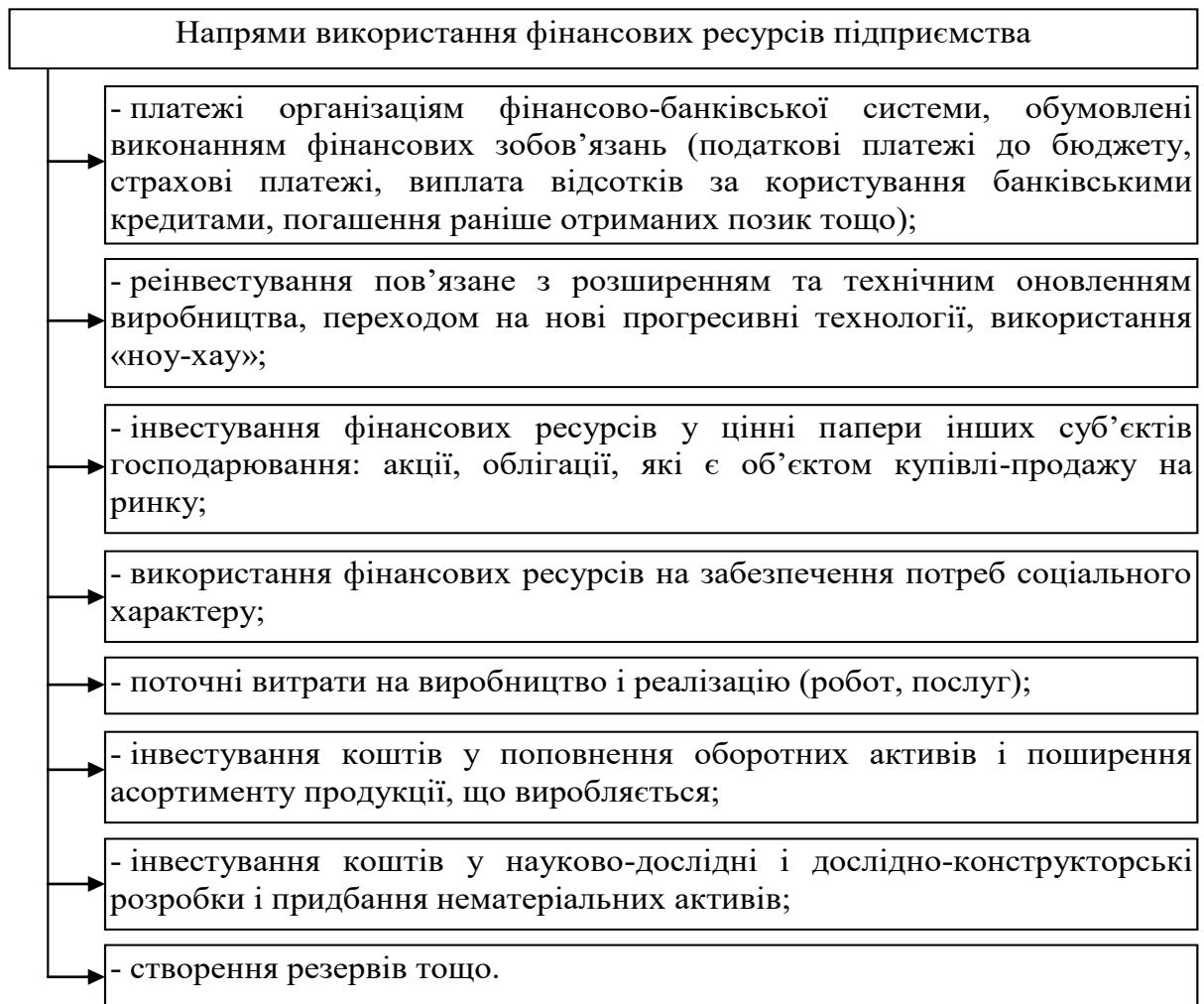

Рис. 1.2. Напрями використання фінансових ресурсів підприємства [56]

До довгострокових активів належать: основні засоби, нематеріальні активи, незавершені будівлі, довгострокові фінансові інвестиції, інші активи.

До оборотних активів належать: запаси, дебіторська заборгованість, короткострокові фінансові вкладення [55, с.125].

До виробничих витрат відносяться: матеріальні витрати, заробітна плата, відрахування на громадські заходи, інші витрати.

Витрати на збут продукції включають: транспортні витрати, рекламу, представницькі витрати, зберігання та реалізацію продукції, страхування, нормативні дефекти.

До адміністративних витрат належать: адміністративно-управлінські витрати, утримання загальногосподарського персоналу, витрати на інформацію, аудит, консультаційні послуги [42, с.365].

До інших витрат належать: відсотки до сплати, витрати на тимчасове користування майном підприємства, витрати на вибуття основних засобів та інших цінностей, оплата послуг по кредитах.

Фінансові ресурси, які опосередковують виробничу діяльність суб'єкта господарювання, забезпечують її безперервність, що досягається насамперед завдяки синхронізації його доходів і витрат. В іншому випадку існує ризик банкрутства, якщо буде дисбаланс у використанні фінансових ресурсів. Кошти, які підприємство отримує від реалізації продукції, дозволяють відновити виробничий процес, але при цьому частина доходу може бути спрямована на відтворення фінансових ресурсів.

Не задіяні в процесі ресурси можуть бути використані для відтворення у формі коротко- і довгострокових фінансових вкладень. Таке використання фінансових ресурсів для отримання доходу є вже їх розширеним відтворенням, що підвищує ефективність усього відтворювального процесу на підприємстві [39, с.262].

Важливим завданням при визначенні напрямків використання фінансових ресурсів підприємства є їх оптимізація та раціональний перерозподіл у процесі господарської діяльності. Для цільового використання фінансових ресурсів необхідно систематизувати існуючі підходи до управління ними.

Теоретичні основи управління фінансовими ресурсами підприємства представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Теоретична база управління фінансовими ресурсами підприємства для визначення ефективних напрямів їх використання [22; 33; 48]

Концепції, методи	Характеристика	Зв'язок з управлінням фінансовими ресурсами
Системний підхід (концепція)	В її основі лежить загальна теорія систем, яка вказує на специфіку, сутність об'єкта управління як системи та всіх взаємозв'язків з іншими економічними системами.	Він дозволяє розглядати процес управління фінансовими ресурсами підприємства як систему взаємопов'язаних елементів, заснованих на обліку характеристик та її складових.

Продовження таблиці 1.1

Стратегічне управління (концепція)	Цілеспрямоване управління, навчання та реалізація стратегій досягнення поставлених цілей.	Сприяє реалізації стратегії управління фінансовими ресурсами в нових ринкових умовах.
Поняття фінансової безпеки	Він містить низку теоретичних стратегій та елементів, що забезпечують фінансову безпеку економічної системи.	Це гарантує довгострокову стабільність фінансових відносин компаній, досягається безпека компаній.
Управління надійністю (метод)	Управління на основі виявлення причин порушення надійності роботи підприємства.	Це допомагає підвищити фінансову безпеку та виявити конкретні ризики для надійності компанії.
Бюджет і внутрішній аудит (механізми)	Бюджет — це механізм управління фінансовими ресурсами компанії на основі бюджету окремих підрозділів. Внутрішній аудит: оцінка та підвищення ефективності процедур управління ризиками, внутрішнього контролю та процесів управління.	Сприяти виконанню функцій антикризового управління, спрямованих на фінансову стабільність підприємства.
Управління ризиками (інструментарій)	Управління, засноване на виявленні, моніторингу та мінімізації ризиків	Він дозволяє визначити та збалансувати ризики, пов'язані з процесом управління фінансовими ресурсами.

Проаналізувавши згруповані в табл. 1.1 дані, можна зробити висновок, що використання фінансових ресурсів підприємства базується на концепціях, методах, механізмах та інструментах, які дозволяють підвищити ефективність управління підприємством.

Таким чином, слід зазначити, що про якість використання фінансових ресурсів можна судити за ефективністю їх використання, а ефективність забезпечується впливом багатьох внутрішніх і зовнішніх факторів: економічних, правових, соціальних тощо. Існує велика кількість фінансових стратегій і різноманітних підходів до визначення ефективності використання фінансових ресурсів, та необхідно запровадити систему критеріїв, які допоможуть більш точно оцінити ефективність використання наявних ресурсів. Фінансові ресурси компанії чіткі та обґрунтовані та враховують характер господарської діяльності компанії.

1.3. Методичні підходи щодо оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

Від правильного формування та використання фінансових ресурсів та їх аналізу залежить фінансовий стан підприємства та мета діяльності підприємства (отримання прибутку). На сьогоднішній день немає чіткого підходу до аналізу фінансових ресурсів підприємства за допомогою визначених показників. Аналіз фінансових ресурсів компанії визначає всю систему корпоративного управління та вираження методів формування та обробки даних про фінансові ресурси, які забезпечують комплексну оцінку фінансового стану компанії і, як наслідок, першу форму. Показники щодо джерел фінансування та напрямів використання фінансових ресурсів. Аналіз фінансових ресурсів визначає загальну оцінку забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, визначає склад і структуру фінансових ресурсів, а також ефективність використання фінансових ресурсів.

Питання підходу до аналізу та оцінки ефективності використання ресурсів Г. Савицька розглядала як комплексну оцінку ефективності використання ресурсів, що здійснюється на основі показника рентабельності сукупного капіталу [63, с.376].

Для оцінки фінансового стану підприємства та якісного аналізу ефективності використання фінансових ресурсів можуть використовуватися наступні методи аналізу фінансових ресурсів [14; 56]:

- класичні методи аналізу господарської діяльності та фінансового аналізу: метод ланцюгової підстановки, арифметичний (абсолютний) метод різниць, метод рівноваги (звірки), метод відсотків, диференціальний метод (різницевий), логарифмічний метод, інтегральний метод, простий і складений процентний метод, дисконтний метод;

- традиційні методи аналізу економічної статистики: метод аналізу середніх і відносних величин, метод групування, графічний метод, індексний метод, метод елементарної обробки показників у динаміці;

- методи математичної статистики для вивчення взаємозв'язків: кореляційний метод, регресійний метод, дискримінантний метод, дисперсійний метод, факторний метод, коваріаційний метод;
- економетричні методи: матричний метод, теорії міжгалузевої рівноваги.

Традиційно українські та зарубіжні вчені поділяють методи фінансового аналізу на горизонтальний та вертикальний.

Горизонтальний аналіз складається з вивчення фінансових показників, джерел виникнення та напрямів використання фінансових ресурсів підприємства. Так само горизонтальний аналіз включає розрахунок відхилень від базового або попереднього періоду та визначає причини цих відхилень.

Вертикальний аналіз полягає у вивченні структури джерел формування фінансових ресурсів і майна підприємства, тобто дозволяє оцінити структуру активів підприємства по відношенню до загальної суми активів на балансі.

Для оцінки ефективності створення та використання фінансових ресурсів підприємства використовується система показників, що характеризує фінансову стійкість, прибутковість, ділову активність, ліквідність і платоспроможність підприємства [49, с.62].

Фінансова стійкість підприємства - фінансовий стан підприємства, що характеризується гарантованою платоспроможністю та платоспроможністю за умов прийнятного рівня ризику, тобто характеризує рівень залученого капіталу та результати діяльності підприємства. цю провину [37, с.235].

Проведення аналізу фінансової стійкості підприємства дозволяє оцінити можливість адаптації до змін зовнішнього середовища та визначити ступінь залежності чи незалежності від зовнішніх джерел фінансування.

Фінансову стабільність можна охарактеризувати [22]:

- абсолютна стабільність при високій платоспроможності компанії;
- нормальна стабільність, з власним і додатковим фінансуванням із зовнішніх джерел і гарантованою платоспроможністю;
- нестабільність при порушенні платоспроможності та залученні

короткострокових кредитів і позик;

- перебуває в кризовій ситуації через брак фінансових ресурсів.

Даний аналіз проводиться на підставі даних форм фінансової звітності та дає можливість оцінити фінансовий стан підприємства та визначити додаткові заходи для забезпечення ефективного функціонування підприємства.

Для оцінки фінансової стійкості підприємства використовуються такі відносні показники [22; 33]:

$$\text{Кавт} = \text{ВК} / \text{Б} \quad (1.1)$$

де Кавт – коефіцієнт автономії; ВК – власний капітал підприємства; Б – підсумок балансу.

$$\text{Кк.з.к.} = \text{ЗК} / \text{Б} \quad (1.2)$$

де Кк.з.к. – коефіцієнт концентрації залученого капіталу; ЗК – залучений капітал підприємства; Б – підсумок балансу.

$$\text{Кф.р.} = \text{ЗК} / \text{ВК} \quad (1.3)$$

де Кф.р. – коефіцієнт фінансового ризику; ЗК – залучений капітал підприємства; ВК – власний капітал підприємства.

$$\text{Км.вл.к.} = \text{ВОК} / \text{ВК} \quad (1.4)$$

де Км.вл.к – коефіцієнт маневреності власного капіталу; ВОК – власний оборотний капітал підприємства; ВК – власний капітал підприємства.

$$\text{Кз.вок} = \text{ВОК} / \text{З} \quad (1.5)$$

де Кз.вок – коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами; ВОК – власний оборотний капітал підприємства; З – запаси підприємства.

Рентабельність підприємства є відносним показником економічної діяльності підприємства і показує ступінь ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.

Залежно від типу рентабельність підприємства може бути:

- позитивна: підприємство не тільки покриває свої витрати доходом, а й отримує прибуток;

- нульова - підприємство покриває власні витрати, але не отримує прибутку;

- негативна: дохід підприємства не покриває власні витрати [37].

Аналіз рівня рентабельності показує ефективність використання фінансових ресурсів підприємства та раціональність їх використання, а також можливість виробництва продукції, яка буде користуватися більшим попитом.

Для оцінки рентабельності підприємства використовуються наступні відносні показники [22; 33]:

$$Кр.в.к. = ЧП / ВК \quad (1.6)$$

де Кр.в.к – коефіцієнт рентабельності власного капіталу; ЧП – чистий прибуток підприємства; ВК – власний капітал підприємства.

$$Кр.а. = ЧП / А \quad (1.7)$$

де Кр.а. – коефіцієнт рентабельності активів; ЧП – чистий прибуток підприємства; А – середньорічний обсяг активів підприємства.

$$Кр.з.к. = ЧП / ЗК \quad (1.8)$$

де Кр.з.к. – коефіцієнт рентабельності залученого капіталу; ЧП – чистий прибуток підприємства; ЗК – залучений капітал підприємства.

$$Кзаг.р. = ВП / ЧД \quad (1.9)$$

де Кзаг.р. – коефіцієнт загальної рентабельності; ВП – валовий прибуток підприємства; ЧД – чистий дохід підприємства.

Ділова активність характеризується ефективним використанням фінансових ресурсів, визначає ступінь стійкості фінансового становища підприємства, показує рівень інвестиційної та інноваційної активності підприємства та визначає ступінь конкурентоспроможності підприємства на ринку [20, с.447].

Для оцінки господарської діяльності компанії використовуються такі відносні показники [29, с.60]:

$$Ко.о.а. = ЧД / А \quad (1.10)$$

де Ко.о.а. – коефіцієнт оборотності оборотних активів; ЧД – чистий

дохід підприємства; ОА – середньорічний обсяг оборотних активів підприємства.

$$\text{Ко.м.з.} = C / MЗ \quad (1.11)$$

де Ко.м.з – коефіцієнт оборотності матеріальних запасів; С – собівартість реалізованої продукції підприємства; МЗ – середньорічний обсяг матеріальних запасів підприємства.

$$\text{Ко.в.к.} = ЧД / ВК \quad (1.12)$$

де Ко.в.к. – коефіцієнт оборотності власного капіталу; ЧД – чистий дохід підприємства; ВК – власний капітал підприємства.

$$\text{Ко.д.з.} = ЧД / ДЗ \quad (1.13)$$

де Ко.д.з. – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; ЧД – чистий дохід підприємства; ДЗ – дебіторська заборгованість підприємства.

$$\text{То.д.з.} = 365 / \text{Ко.д.з.} \quad (1.14)$$

де То.д.з. - період обороту дебіторської заборгованості; Ко.д.з. – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості.

$$\text{Ко.к.з.} = ЧД / КЗ \quad (1.15)$$

де Ко.к.з. – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості; ЧД – чистий дохід підприємства; КЗ – кредиторська заборгованість підприємства.

$$\text{То.к.з.} = 365 / \text{Ко.к.з.} \quad (1.16)$$

де То.к.з. – період обороту кредиторської заборгованості; Ко.к.з. – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості.

Ліквідність виявляється в здатності активів перетворюватися на готівку. Рівень ліквідності визначається часом, необхідним для повного перетворення активів у готівку. Крім того, від рівня ліквідності залежить платоспроможність підприємства. Платоспроможність характеризується достатнім рівнем фінансового забезпечення та відсутністю кредиторської заборгованості [17, с.471].

Ліквідність підприємства характеризується співвідношенням розміру його активів і короткострокової заборгованості і проявляється в здатності підтримувати баланс між обсягами і термінами перетворення за рахунок

внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування активів, як а також обсяги та строки погашення боргу.

Залежно від ступеня ліквідності активи поділяються на 4 групи [29, с.55]:

- абсолютно ліквідні активи (A1): грошові кошти та їх еквіваленти, короткострокові фінансові вкладення;
- швидко ліквідні активи (A2): дебіторська заборгованість та отримані рахунки;
- повільно ліквідні активи (A3): виробничі запаси, незавершене виробництво та інші оборотні активи;
- жорстко ліквідні активи (A4): основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції та незавершені будівлі.

Для оцінки ліквідності балансу завжди порівнюють активні елементи з пасивними; останні також поділяються на 4 групи [22]:

- найбільш термінові пасиви (П1): торгова кредиторська заборгованість і короткострокові зобов'язання;
- поточні зобов'язання (П2): короткострокові позики, доходи майбутніх періодів, видані векселі;
- довгострокові зобов'язання (П3): довгострокові позики та аванси;
- постійні пасиви (P4): активи, які постійно доступні компанії.

Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються нерівності:

$$A1 \geq П1,$$

$$A2 \geq П2,$$

$$A3 \geq П3,$$

$$A4 \leq П4 [2].$$

Недотримання будь-якої з перших трьох нерівностей свідчить про порушення ліквідності балансу.

Для проведення комплексної оцінки рівня ліквідності балансу розраховується загальний показник ліквідності балансу, за яким рівень балансу вважається ліквідним, якщо значення цього показника перевищує

1 [29, с.55]:

$$\text{Кл.б.} = (A1 + 0,5 \cdot A2 + 0,3 \cdot A3) / (П1 + 0,5 \cdot П2 + 0,3 \cdot П3) \quad (1.17)$$

де Кл.б - коефіцієнт ліквідності балансу.

Також для оцінки ділової активності підприємства використовуються наступні показники [28]:

$$\text{ЧОК} = \text{ОА} - \text{ПЗ} \quad (1.18)$$

де ЧОК – чистий оборотний капітал підприємства; ОА – оборотні активи підприємства; ПЗ – поточні зобов'язання підприємства.

$$\text{Кп.л.} = \text{ОА} / \text{ПЗ} \quad (1.19)$$

де Кп.л. – коефіцієнт поточної ліквідності підприємства; ОА – оборотні активи підприємства; ПЗ – поточні зобов'язання підприємства.

$$\text{Кш.л.} = (\text{ОА} - 3) / \text{ПЗ} \quad (1.20)$$

де Кш.л. – коефіцієнт швидкої ліквідності підприємства; ОА – оборотні активи підприємства; 3 – середньорічний обсяг запасів підприємства; ПЗ – поточні зобов'язання підприємства.

$$\text{Ка.л.} = \text{ГК} / \text{ПЗ} \quad (1.21)$$

де Ка.л. – коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства; ГК – грошові кошти підприємства; ПЗ – поточні зобов'язання підприємства.

Отже, проаналізувавши наведені показники, можна оцінити ефективність формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Контроль фінансових ресурсів та їх ефективне використання підвищують ефективність господарської діяльності підприємства та рівень його конкурентоспроможності.

1.4. Нормативно-правове та інформаційне забезпечення відносин у сфері управління фінансовими ресурсами на підприємстві

Система формування витрат, доходів та фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах не може повноцінно існувати без належної нормативно-правової бази, а сутність фінансових результатів неможливо

адекватно оцінити та дослідити без аналізу відповідного нормативно-правового забезпечення. Таке забезпечення формувалося впродовж двох останніх десятиліть і воно перебуває в процесі постійних змін, які супроводжуються економічними, політичними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками [18, с.65].

Прийняті законодавчі акти, що діють на території України, спрямовані, у першу чергу, на забезпечення регламентації аналізу та обліку, а також на регулювання правових та економічних відносин підприємства з державою, з іншими підприємствами й організаціями, з трудовим колективом тощо. Тому одним із найважливіших завдань є дослідження нормативно-правової бази з формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Сучасне вітчизняне законодавство, що регулює формування фінансових ресурсів, представляє собою багаторівневу систему, що знаходиться на стадії активного формування. Залежно від призначення і статусу, нормативні документи доцільно представити у вигляді певної багаторівневої системи:

- перший рівень - законодавчий, визначає сутність формування, аналізу та обліку, завдання, основні поняття, шляхи регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку й подання фінансової звітності;

- другий рівень - нормативний, встановлює базові правила формування повної та достовірної інформації про фінансові результати та подання інформації у фінансовій звітності;

- третій рівень - методичний, документи цього рівня носять рекомендаційний характер, у них викладено методичні вказівки, роз'яснення з питань аналізу та обліку фінансових результатів;

- четвертий рівень - організаційний, документи у вигляді внутрішніх форм та інструкцій визначають правила раціональної організації обліку із застосуванням прогресивних форм і методів ведення обліку, відображують специфіку діяльності підприємства [14, с.78].

Основним нормативним документом, який регулює систему бухгалтерського обліку в Україні, є Закон України «Про бухгалтерський

облік та фінансову звітність в Україні», ухвалений Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-ХГу, зі змінами та доповненнями [11]. Також, слід відзначити, що, відповідно до змін, внесених 12.05.2011 р. до даного Закону, встановлено перелік підприємств, які складають фінансову та консолідовану звітність за міжнародними стандартами. Варто зазначити, що на сьогодні Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів, повністю виконана, у результаті чого в нашій державі почала функціонувати така законодавча база, яка відповідає як міжнародним, так і українським нормам ведення бухгалтерського обліку [11].

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) є ефективним інструментом підвищення зрозумілості та прозорості інформації, формують відповідні підвалини визнання доходів і витрат, здійснення оцінки активів і зобов'язань, що дозволяє достовірно усвідомлювати та запобігати існуючим ризикам підприємства, а також зіставляти ефективність господарювання з метою релевантної оцінки майбутнього потенціалу та розробки відповідних управлінських рішень. У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зазначено, що П(С)БО безпосередньо ґрунтуються на МСБО, а точніше, «не суперечать міжнародним стандартам». Це свідчить про те, що майже кожному П(С) БО відповідає певне МСБО та МСФЗ. Зокрема, П(С)БО 15 «Дохід» відповідає МСБО 18 «Дохід» та включає елементи МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу». Проте, П(С)БО 16 «Витрати» не має аналогів у МСБО та безпосередньо відповідає потребам національної практики.

Щодо формування фінансових результатів, то нормативною основою для складання найважливішої форми фінансової звітності - Звіту про фінансові результати є НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

З прийняттям Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. [6], відмінено дію П(С)

БО 1-5, що регламентували порядок складання Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про рух грошових коштів та Звіту про власний капітал. Критична оцінка структури й змісту фінансової звітності, відповідно до НП(С)БО 1, свідчить про зміну методики її складання через укрупнення та перегруповування окремих статей звітності, включення до її складу додаткових розділів тощо.

Зокрема, у П(С)БО наводяться умови визнання, оцінка та класифікація доходів і витрат. Така інформація надає можливість користувачам фінансової звітності порівнювати, оцінювати та прогнозувати доходи і витрати підприємства, досліджувати його прибутковість, платоспроможність, а також здійснювати аналіз фінансових результатів в динаміці та виявляти причини відхилень [6].

Під час здійснення оподаткування прибутку, визначення розміру податку на прибуток та відображення його в обліку необхідно користуватися нормами Податкового кодексу України від 02.12.2010 №2755-УІ (зі змінами та доповненнями, внесеними Законом України від 22.12.2011 № 4279-17) та Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», в яких надається вся необхідна інформація щодо визначення доходів і витрат із податку на прибуток та порядок відображення її в бухгалтерському й податковому обліку. Проте, принципові суперечності виявлено в класифікації та складі витрат діяльності, відповідно до вимог П(С)БО, МСФЗ та Податкового кодексу України. Перш за все, слід зазначити, що в Податковому кодексі не дано визначень видів діяльності, немає поділу діяльності на звичайну та надзвичайну. Натомість є пункт 14.1.84, згідно з яким: інші терміни для цілей розділу 3 використовуються у значеннях, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національними й міжнародними положеннями (стандартами) фінансової звітності, положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Поряд із цим, у п.1 ст.138 Податковим кодексом проігноровано норми

національних П(С)БО в 209 частині поділу витрат на операційні (основні операційні та інші операційні) та інші витрати звичайної діяльності (фінансові, інвестиційні, інші). Згідно з вище зазначеним пунктом Податкового кодексу, слід розуміти що адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати не є операційними витратами, що операційними витратами діяльності є тільки собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг. Таким чином п. 138.1 Податкового кодексу потребує уточнення і до витрат, що враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування віднести: витрати основної операційної діяльності, витрати іншої операційної діяльності, інші витрати [3].

У сучасних умовах практично неможливо забезпечити ефективність управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання без застосування інформаційних технологій і програмних комплексів для аналізу, планування, підтримки і ухвалення відповідних рішень. Інформаційно-аналітична складова управління економічними процесами з кожним роком набуває все більшого значення. Інформаційно-аналітичне забезпечення повинно об'єктивно відображати стан управління фінансовими ресурсами на будь-який момент часу і з будь-яким рівнем деталізації, а також враховувати можливі загрози з боку зовнішнього середовища. Основними принципами інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління фінансовими ресурсами є: структурованості, якості, системності, своєчасності, гнучкості, інтеграційної обробки, методичної єдності, оперативності [7].

Сучасний етап розвитку економіки викликає необхідність використання національних інформаційних ресурсів, адаптованих до відповідних міжнародних стандартів, основною метою яких є усунення помилок в обміні інформацією між суб'єктами господарювання та їх складовими. Створення суб'єктами господарювання інформаційних систем забезпечить постійний моніторинг інформаційних потоків та накопичення даних про внутрішні фінансові можливості, розвиток зовнішніх умов, необхідних для зменшення невизначеності при прийнятті необхідних фінансових рішень. Така ситуація

потребує різних видів інформаційних ресурсів і новітніх технологій їх отримання, та використання у напряду ефективного управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання.

Складність існуючих систем залучення, розподілу і трансформації фінансових ресурсів визначає унікальність і залежність фінансових потоків від конкретних умов функціонування суб'єктів господарювання.

Управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання має відображати можливі способи їх формування (об'єднання фінансових ресурсів кількох підприємств, зростання фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел, поділ майна з метою формування та їх фінансових ресурсів, виділення частини майна та його реалізація для зменшення зайвого майнового навантаження) та використання (здійснення довгострокових фінансових вкладень, капітальних інвестицій, поточних фінансових вкладень, розширення оборотних коштів, фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, сплата податків, зборів та обов'язкових платежів, розподіл прибутку між власниками підприємства, стимулювання працівників і підтримка членів їх сімей, проведення благодійних акцій) [10, с.778].

Формування, розвиток і управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання неможливе без інтенсивного обміну інформацією в реальному часі та швидкої реакції на потреби всього кола зацікавлених сторін. Потоки фінансових ресурсів завжди супроводжуються інформаційними потоками і не можуть існувати без них. Недостовірність інформаційного потоку стає джерелом невизначеності фінансового потоку. Тому ефективність управління фінансовими ресурсами безпосередньо залежить від характеру та часу перетворення вхідної та вихідної інформації.

Таким чином, у сучасних умовах досконалість інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання має визначати чіткість зворотних зв'язків між елементами системи та дозволить оперативно реагувати на зміни внутрішньої та

зовнішньої інфраструктури. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання - це процес безперервного цілеспрямованого підбору інформації, необхідної для підготовки і прийняття фінансових рішень. Воно формується шляхом чіткої взаємодії інформаційних потоків та застосуванні сучасних систем пошуку, збереження, відтворення й передачі інформації. Тому основним його завданням має бути адаптивна організація процесів збору інформації в умовах постійної мінливості ринкової інфраструктури, оцінка отриманої інформації та її виважене використання для прийняття фінансових рішень, аналіз встановлених орієнтирів. Це обумовлює необхідність формування єдиного інформаційно-аналітичного простору, який створить умови для застосування інтегрованого підходу до функцій інформаційно-аналітичного забезпечення управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання.

Висновки до розділу 1

За результатами проведеного дослідження теоретичних основ управління фінансовими ресурсами на підприємстві можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що фінансові ресурси - це кошти та накопичення, які формуються в процесі діяльності суб'єкта господарювання та виникають за рахунок власних, залучених і залучених джерел коштів і забезпечують безпосередній і суттєвий вплив на безпосереднє функціонування підприємства ефективний економічний і соціальний розвиток підприємства і класифікується за різними ознаками, співвідношення яких виступає ефективним механізмом зміцнення фінансового становища підприємства.

2. Визначено, що фінансові ресурси є основою проектування та реалізації виробничо-фінансової діяльності підприємства, постійного розвитку та зміцнення конкурентних позицій. До джерел власних коштів належать статутний капітал, резервний капітал, страхові відшкодування, суми амортизації, кошти цільового призначення, позики, взяті без повернення, бюджетні кошти, надані підприємству, а також валовий дохід і прибуток.

3. Узагальнено, що про якість використання фінансових ресурсів можна судити за ефективністю їх використання, а ефективність забезпечується впливом багатьох внутрішніх і зовнішніх факторів: економічних, правових, соціальних тощо. Незважаючи на те, що існує велика кількість фінансових стратегій і різноманітних підходів до визначення ефективності використання фінансових ресурсів, необхідно запровадити систему критеріїв, які допоможуть більш точно оцінити ефективність використання наявних ресурсів. Фінансові ресурси компанії чіткі та обґрунтовані та враховують характер господарської діяльності компанії.

4. Обґрунтовано, що від правильного формування та використання фінансових ресурсів та їх аналізу залежить фінансовий стан підприємства та

мета діяльності підприємства (отримання прибутку). На сьогоднішній день немає чіткого підходу до аналізу фінансових ресурсів підприємства з визначеними показниками. Аналіз фінансових ресурсів компанії визначає всю систему корпоративного управління та вираження методів формування та обробки даних про фінансові ресурси, які забезпечують комплексну оцінку фінансового стану компанії і, як наслідок, першу форму показників щодо джерел фінансування та напрямів використання фінансових ресурсів.

5. Доведено, що система формування витрат, доходів та фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах не може повноцінно існувати без належної нормативно-правової бази, а сутність фінансових результатів неможливо адекватно оцінити та дослідити без аналізу відповідного нормативно-правового забезпечення. Таке забезпечення формувалося впродовж двох останніх десятиліть і воно перебуває в процесі постійних змін, які супроводжуються економічними, політичними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками. Сучасне вітчизняне законодавство, що регулює формування фінансових ресурсів, представляє собою багаторівневу систему, що знаходиться на стадії активного формування.

6. Визначено, що у сучасних умовах практично неможливо забезпечити ефективність управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання без застосування інформаційних технологій і програмних комплексів для аналізу, планування, підтримки і ухвалення відповідних рішень. Інформаційно-аналітична складова управління економічними процесами з кожним роком набуває все більшого значення. Інформаційно-аналітичне забезпечення повинно об'єктивно відображати стан управління фінансовими ресурсами на будь-який момент часу і з будь-яким рівнем деталізації, а також враховувати можливі загрози з боку зовнішнього середовища.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

2.1. Організаційно-управлінський аналіз діяльності підприємства

Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» (далі ТДВ «Яготинський маслозавод») входить до холдингової компанії «Молочний альянс» [53]. ТДВ «Яготинський маслозавод» - підприємство харчової промисловості, розташоване в місті Яготин Яготинського району Київської області. Дане підприємство займається переробкою молока та виробляє пакетоване молоко та іншу молочну продукцію. Це один із найбільших виробників вершкового масла в Україні [53].

ТДВ «Яготинський маслозавод» є одним з найбільших вітчизняних виробників молочної продукції. Чисельність працюючих на фабриці становить приблизно 900 осіб [53].

Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод» засноване рішенням Установчих зборів від 4 листопада 1995 року колективом фінансово-лізингової компанії «Яготинський маслозавод», виробниками сировини та громадянами, які передали на зберігання свої свідоцтва про право власності та придбали державну зареєстровану нерухомість державною адміністрацією Яготинського району Київської області 25 березня 1996 року.

Товариство створено відповідно до Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Законів України «Про господарські товариства», «Про цінні папери і фондову біржу» та інших нормативно-правових актів України. У своїй діяльності Товариство керується цими та іншими нормативними актами, а також цим Статутом, колективним договором, внутрішніми документами Товариства та рішеннями загальних зборів.

Організаційно-правова характеристика підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» представлена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Організаційно-правова характеристика підприємства
ТДВ «Яготинський маслозавод»

Ознака	Характеристика
Повне найменування:	Товариство з додатковою відповідальністю «Яготинський маслозавод»
Скорочене найменування (згідно Статуту)	ТДВ «Яготинський маслозавод»
Юридична адреса:	07700, Київська обл., Яготинський район, м. Яготин, вул. Шевченка, будинок 213
Код території за КОАТУУ:	3225510100
Регіон:	Київська область
Дата реєстрації:	25.03.1996 р.
Код за КВЕД:	10.51; 49.41; 47.11; 46.33; 46.71; 47.30
Види господарської діяльності	Перероблення молока, виробництво масла та сиру; Вантажний автомобільний транспорт; Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами; Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами; Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами; роздрібна торгівля пальним

Основними видами діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД ТДВ «Яготинський маслозавод» є [53]:

- 10.51 – перероблення молока, виробництво масла та сиру,
- 43.33 – оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами;
- 47.11 – роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

Місія ТДВ «Яготинський маслозавод», як інноваційного підприємства молочної галузі України - дати українським споживачам можливість споживати високоякісні молочні продукти європейського рівня. Це стало можливим завдяки застосуванню інноваційних технологій переробки сирого молока, високотехнологічному обладнанню, дотриманню високих стандартів санітарії та гігієни на підприємстві.

Мета ТДВ «Яготинський маслозавод» - стати лідером у виробництві корисних і безпечних молочних продуктів стабільної якості, гідних українських споживачів.

Стратегічні цілі ТДВ «Яготинський маслозавод» - увійти в ТОП 5 виробників продукції з незбираного молока.

Згідно зі Статутом ТДВ «Яготинський маслозавод» має право у порядку, визначеному чинним законодавством [53]:

- створювати на території України, так і за її межами господарські товариства, спільні, дочірні та інші підприємства, філії, представництва, відокремлені структурні підрозділи тощо;

- засновувати об'єднання та вступати в об'єднання з іншими суб'єктами господарської діяльності;

- здійснювати зовнішньоекономічну діяльність;

- випускати, купувати та реалізовувати цінні папери тощо.

Метою діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» є здійснення виробничо-господарської, комерційної та інших видів діяльності та отримання прибутку на підставі задоволення суспільних потреб в товарах та послугах, що визначені предметом діяльності, а також задоволення соціально-економічних інтересів членів Товариства та членів трудового колективу, які не є акціонерами Товариства, згідно з діючим Статутом.

Предметом діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» є:

- виробництво, заготівля, збереження і переробка молока;

- торгівля молочною продукцією, іншими товарами народного споживання продовольчої і промислової груп, сировиною та продукцією виробничо-технічного призначення, сільгосппродукцією;

- експортно-імпортні операції з товарами та послугами;

- здійснення оптової та роздрібною торгівлі, торговельно-заготівельної, посередницької та комерційної діяльності;

- переробка та реалізація відходів виробництва, технічної сировини, комерційне посередництво, інноваційна діяльність;

- створення власної торговельної мережі (магазини, салони, рухомі автолавки) з реалізації продовольчих та непродовольчих товарів;
- придбання, оренда, ремонт та здача в оренду будинків, споруд, а також обладнання та іншого майна, в тому числі засобів виробництва;
- інша підприємницька діяльність, що не заборонена чинним законодавством.

Оскільки персонал підприємства є головним носієм виробничих компетентностей та об'єктом розвитку трудового потенціалу, тому необхідно проаналізувати динаміку формування персоналу ТДВ «Яготинський маслозавод» за категоріями працівників у 2020-2022 рр.

Динаміка формування персоналу за показниками кадрового складу ТДВ «Яготинський маслозавод» представлена у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка формування персоналу за показниками кадрового складу

ТДВ «Яготинський маслозавод»

Категорія працівників	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	осіб	%	осіб	%	осіб.	%	+, –	%	п.с
1. Адміністративно-управлінський персонал, у тому числі:	62	6,67	64	7,57	52	5,82	-10	-16,13	-0,85
– вища ланка управління	6	0,65	8	0,95	10	1,12	4	66,67	0,47
– керівники середньої ланки	16	1,72	16	1,89	16	1,79	0	0,00	0,07
– управлінці	40	4,30	40	4,73	26	2,91	-14	-35,00	-1,39
2. Виробничий персонал, у тому числі:	838	90,11	756	89,36	814	91,05	-24	-2,86	0,94
– основне виробництво	704	75,70	682	80,61	722	80,76	18	2,56	5,06
– допоміжне виробництво	100	10,75	46	5,44	66	7,38	-34	-34,00	-3,37
– обслуговуючий персонал	34	3,66	28	3,31	26	2,91	-8	-23,53	-0,75
3. Допоміжний персонал	30	3,23	26	3,07	28	3,13	-2	-6,67	-0,09
Разом	930	100,00	846	100,00	894	100,00	-36	-3,87	х

Аналіз показав, що за аналізований період, в цілому по підприємству, відбулося скорочення персоналу на 36 осіб, що склало 3,87 %. В структурі персоналу найбільшу питому вагу займає виробничий персонал, а саме 91,05 % у 2022 р. (персонал основного виробництва – 722 осіб, або 80,76 % від загальної чисельності). В структурі адміністративно-управлінського

персоналу ТДВ «Яготинський маслозавод» найбільшу питому вагу посідає менеджмент нижчого рівня (2,91 %). В цілому, питома вага адміністративно-управлінського персоналу у 2022 р. скоротилась на 0,85 пункти структури.

Організаційна структура компанії ТДВ «Яготинський маслозавод» наведена в Додатку А.

Вищим органом товариства є загальні збори товариства. Порядок та умови скликання позачергових загальних зборів визначаються законодавством, Положенням про загальні збори. Спостережна рада товариства є органом, який захищає права акціонерів товариства та контролює та регулює діяльність ради директорів. Виконавчим органом товариства, який здійснює керівництво поточною діяльністю товариства, є Рада директорів. Персональний та кількісний склад Правління затверджується Наглядовою радою. Рада директорів товариства підзвітна загальним зборам, а спостережна рада організовує виконання її рішень [53].

Основні види продукції, що випускається: молоко, масло, сметана, кефір, кисле молоко, ряжанка, йогурт, сири м'які та кисломолочні, ноу-хау компанії: закваски питні з наповнювачами та без, а також новинки: функціонально ферментовані молочний продукт «Геролакт», «Какао на молоці» та «Велике молоко» [53].

Обсяг виробництва підприємства забезпечується випуском продукції: сирної продукції, сирної продукції, масла, молока питного, кисломолочної продукції. Динаміку обсягів виробництва основних видів продукції ТДВ «Яготинський маслозавод» наведено в табл. 23.

Крім того, ТДВ «Яготинський маслозавод» має власну філію «Яготинське для дітей» - фабрику, що спеціалізується на виробництві молочної продукції для дітей, яка виробляє повний асортимент молочної продукції для дітей від 6 місяців [42]. ТДВ «Яготинський маслозавод» отримав ресертифікацію відповідності інтегрованої системи управління якістю вимогам двох міжнародних стандартів: ДСТУ ISO 22000:2005 та ДСТУ ISO 9001:2009.

Таблиця 2.3

Динаміка обсягів виробництва основних видів продукції

ТДВ «Яготинський маслозавод»

Основний вид продукції	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн..	%	+, –	%	п.с
Молоко питне	834000	41,99	867421	41,21	816023	41,60	-17977	-2,16	-0,39
Кисломолочна продукція	883622	44,49	896808	42,60	833581	42,49	-50041	-5,66	-2,00
Сирнотворожна продукція	268511	13,52	340753	16,19	312038	15,91	43527	16,21	2,39
Разом	1986133	100,00	2104982	100,00	1961642	100,00	-24491	-1,23	0,00

У 2010 році на ТДВ «Яготинський маслозавод» впроваджений Стандарт ISO 22000:2007 «Система менеджменту в області безпеки продовольства і харчової продукції - Вимоги для будь-яких організацій в ланцюжку постачань». Це перший міжнародний стандарт, який встановлює вимоги до системи управління безпечністю харчових продуктів, щоб гарантувати безпеку протягом усього ланцюга виробництва харчових продуктів до стадії кінцевого споживача. Стандарт ISO 22000 відповідає принципам Міжнародного кодексу НАССР.

У 2010 році на щорічній дегустації (Німеччина м. Мюнхен), де представляють свою продукцію всі європейські виробники молочних сумішей для шейків і морозива «McDonald`s», дегустаційною комісією Європейського центру якості, була оцінена суміш для морозива виробництва БМК найвищими балами: 100 балів зі 100 можливих.

У 2011 році на ТДВ «Яготинський маслозавод» впроваджено Інтегровану систему управління підприємством (ІСУП) на основі стандартів ДСТУ ISO 22000:2007 «Система управління безпечністю харчових продуктів. Вимоги до будь-яких організацій харчового ланцюга» та ДСТУ ISO 9001:2009 «Система управління якістю. Вимоги». Інтегрована система управління підприємством гарантує якість і безпечність молочних продуктів на всьому ланцюгу їх виробництва до кінцевого споживача.

ТДВ «Яготинський маслозавод» є клієнтом АТ «Креді Агріколь Банк». Аудиторською компанією, яка надає послуги ТДВ «Яготинський маслозавод», є ТОВ «Кроу Україна».

Отже, молоко та молочна продукція ТДВ «Яготинський маслозавод» реалізується по всій Україні через розгалужену торговельну мережу, що охоплює всі регіони країни (Західну, Східну, Північну, Південну та Центральну Україну). Продукція компанії представлена у багатьох великих торгових мережах України: «АТБ-Маркет», «Сільпо», «Новус», «Велика Кишеня», «Метро», «Караван», «Фуршет», «Еко-Маркет», «Таврія», «Віртус», «Варус», «Копійка», «Фоззі» та ін.

2.2. Діагностика фінансово-економічного стану підприємства

Фінансово-економічний стан є центральним критерієм ділової активності підприємства, що ідентифікує його конкурентоспроможність, потенціал, здатність виконувати свої фінансові зобов'язання у процесі реалізації економічних інтересів бізнес-партнерів. У сучасних трансформаційних умовах економіки України до ринкових відносин значно зростає роль якісної, точної та своєчасної діагностики фінансово-економічного стану підприємств, оцінки їх ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення та збалансування фінансової стабільності.

Регулярний аналіз фінансово-економічного стану підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», його платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості вказує на прибутковість бізнесу, його рентабельність та платоспроможність, що у свою чергу є актуальним для банківських установ, розглядаючи режим його кредитування та диференціацію процентних ставок. Фінансово-економічний стан підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності, демонструє безперебійний випуск та реалізація

високоякісної продукції, адже чим вищі показники обсягу виробництва та реалізації продукції, робіт, послуг, тим нижча їхня собівартість, що у свою чергу впливає на прибутковість підприємства та загалом на його фінансовий стан. Будь-які складнощі з реалізацією продукції, зниження якості перебої у виробничих процесах призводять до скорочення надходження коштів на рахунки підприємства, результатом якого є погіршення його платоспроможності.

Динаміка формування основних економічних показників діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» представлена у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Основні економічні показники діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід, тис. грн.	3495741	3166323	3106661	-389080	-11,13
Валовий прибуток, тис. грн.	928989	508455	319157	-609832	-65,64
Чистий прибуток, тис. грн.	184741	129547	-63319	-248060	-134,27
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	1287529,0	1453256,5	1562012,5	274483,5	21,32
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	383462,0	461337,0	477269,0	93807,0	24,46
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	904067,0	991919,5	1084743,5	180676,5	19,98
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	930	846	894	-36	-3,87
Фондовіддача, грн.	9,12	6,86	6,51	-2,61	-28,60
Фондомісткість	0,06	0,06	0,11	0,05	95,25
Фондоозброєність, тис. грн /ос.	412,32	545,32	533,86	121,53	29,48
Продуктивність праці, тис. грн. /ос.	3758,86	3742,70	3475,01	-283,85	-7,55
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,87	3,19	2,86	-1,00	-25,93

За результатами розрахунку основних економічних показників діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» встановлено, що відбулося скорочення обсягів господарської діяльності підприємства, оскільки чистий дохід від реалізації продукції у 2022 р. становив 3106661 тис.грн, що на 389080 тис.грн., або на 11,13 % менше, ніж у 2020 р. Можна стверджувати, у 2022 р. внаслідок повномасштабного вторгнення росії на територію України

значно скоротились тенденції щодо розвитку бізнесу підприємства. Валовий прибуток компанії у 2022 р. зменшився на 609832 тис.грн., або на 65,54 %, що складало 319157 тис.грн. Отже, доводиться стверджувати, що у 2022 р. підприємство одержало чистий збиток в сумі 63319 тис.грн., що на 248060 тис.грн., або на 134,27 % менше, ніж у 2020 р.

Аналіз показав, що середньорічна вартість активів ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2022 р. збільшилася на 274483,5 тис.грн., або на 21,32 %, що становило 1562012,5 тис.грн. Також встановлено, що в структурі активів найбільшу частку посідади оборотні активи, середньорічна вартість яких становила 1084743,5 тис.грн., що на 180676,5 тис.грн., або на 19,98 % більше, ніж у 2020 р. Середньорічна вартість необоротних активів, також, підвищилась на 93807,0 тис.грн., або на 24,46 %, що становило 477269,0 тис.грн.

Важливим показником, що характеризує ефективність використання основних виробничих активів ТДВ «Яготинський маслозавод» є індикатор фондівіддачі. Аналіз показав, що у 2022 р. встановлено зменшення значення цього індикатора, а саме на 2,61 грн., або на 28,60 %, що складало 6,51 грн. Продуктивність праці персоналу ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2022 р. становила 3475,01 тис.грн., що на 283,85 тис.грн., або на 7,55 % менше, ніж у 2020 р.

Одним з найважливіших факторів будь-якого виробництва є структура майна підприємства, а ефективність його використання безпосередньо впливає на кінцевий результат господарської діяльності підприємства. Майно підприємства є одним із найважливіших об'єктів економічного аналізу. Оцінка майнового стану підприємства за концептуальним підґрунтям та інструментальним наповненням є складовою системи фінансового аналізу. Ринкова відокремленість підприємств спрямовує управління ними на збереження їх майна, а управління майном є визначальним і стратегічно важливим чинником підтримання фінансового стану підприємства на належному рівні.

Майновий стан підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» характеризується використанням засобів (активів) і джерелами їх формування (пасивів). Джерелом інформації для оцінки майнового стану є баланс підприємства. Під час аналізу активу й пасиву балансу визначаються показники структури, динаміки балансу, структурної динаміки балансу, а саме: абсолютні величини за статтям активу і пасиву балансу на початок і кінець періоду та зміни абсолютних величин; питома вага окремих статей у валюті балансу на початок і кінець періоду та зміни у питомій вазі; зміни статей балансу на кінець періоду у порівнянні із відповідними значеннями на початок періоду (абсолютні прирости і темпи росту).

Характеристика майна підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» та джерел його формування за балансом представлена у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Характеристика майна підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»
та джерел його формування за балансом

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022 р. до 2020 р.		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+, –	%	п.с.
Активи									
1. Необоротні активи:	400715	29,53	521959	33,69	432579	27,47	31864	7,95	-2,06
в т.ч. основні засоби	299742	22,09	449730	29,03	417251	26,50	117509	39,20	4,41
2. Оборотні активи	956393	70,47	1027446	66,31	1142041	72,53	185648	19,41	2,06
в т.ч. запаси	106923	7,88	166210	10,73	165657	10,52	58734	54,93	2,64
дебіторська заборговність	829873	61,15	849588	54,83	940436	59,72	110563	13,32	-1,43
грошові кошти	19270	1,42	10217	0,66	31692	2,01	12422	64,46	0,59
Пасиви									
1. Власний капітал	528350	38,93	592784	38,26	529401	33,62	1051	0,20	-5,31
в т.ч. зареєстрований капітал	3797	0,28	3797	0,25	3797	0,24	0	0,00	-0,04
нерозподілений прибуток	524553	38,65	587459	37,92	524076	33,28	-477	-0,09	-5,37

Продовження таблиці 2.5

2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	219143	16,15	201451	13,00	247574	15,72	28431	12,97	-0,43
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	609615	44,92	755170	48,74	797645	50,66	188030	30,84	5,74
Баланс	1357108	100,00	1549405	100,00	1574620	100,00	217512	16,03	x

В результаті проведеної діагностики встановлено, що вартість майна ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2022 р. становила 1574620 тис.грн., що на 217512 тис.грн., або на 16,03 % більше, ніж у 2020 р. При цьому вартість необоротних активів склала 432579 тис.грн. (27,47 % в структурі майна), що на 31864 тис.грн., або на 7,95 % більше, ніж у 2020 р. Водночас, вартість оборотних активів склала 1142041 тис.грн. (72,53 % в структурі майна), що на 185648 тис.грн., або на 19,41 % більше, ніж у 2020 р. Як негативну тенденцію слід відзначити зростання вартості дебіторської заборгованості до рівня 940436 тис.грн. (59,72 % в структурі майна) у 2022 р., що засвідчує проблеми з платіжною дисципліною на підприємстві.

Діагностика пасивів ТДВ «Яготинський маслозавод» засвідчила, що у 2022 р. власний капітал відзначався низькою часткою, а саме 33,62 % структури загальних зобов'язань, а поточні зобов'язання і забезпечення були на рівні 50,66 % структури. Вартість зареєстрованого капіталу ТДВ «Яготинський маслозавод» складала 3797 тис.грн. протягом 2020-2022 рр. ТДВ «Яготинський маслозавод» відрізнялося великим обсягом нерозподіленого прибутку, а саме 524076 тис.грн. у 2022 р., що лише на 477 тис.грн., або на 0,09 % менше, ніж у 2020 р.

Фінансовий результат будь-якого підприємства є найважливішим показником, який характеризує ефективність його діяльності та можливість його подальшого розвитку що дає змогу оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Величина фінансового результату створює запас фінансової стійкості.

В сучасний період розвитку ринкової економіки та наявності великої кількості саме збиткових промислових підприємств формування та аналіз фінансового результату діяльності, зниження витрат та збільшення доходів, й збільшення прибутку, набуває особливої важливості. Так, необхідність і значення аналізу фінансових результатів полягає в тому, що прибуток відображає кінцевий результат діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» та є джерелом розширення виробництва та іншої діяльності, формування державного і місцевого бюджетів. Першочерговим завданням аналізу фінансових результатів ТДВ «Яготинський маслозавод» є оцінювання їх складу, динаміки та структури та факторів, які впливають на їх формування.

Механізм формування фінансових результатів діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» проаналізовано у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Механізм формування фінансових результатів діяльності
підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод», тис.грн.

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3495741	3166323	3106661	-389080	-11,13
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2566752	2657868	2784504	217752	8,48
Валовий прибуток	928989	508455	319157	-609832	-65,64
Інші операційні доходи	5869	3332	23650	17781	у 3,02 р.б.
Адміністративні витрати	33139	33076	33130	-9	-0,03
Витрати на збут	581379	239378	254742	-326637	-56,18
Інші операційні витрати	22961	15995	34147	11186	48,72
Фінансовий результат від операційної діяльності	297379	223338	20788	-276591	-93,01
Фінансові витрати	79520	72302	87142	7622	9,59
Інші витрати	3	24739	57127	57124	у 19041,33 р.б.
Фінансовий результат до оподаткування	221378	153739	-63319	-284697	-128,60
Чистий фінансовий результат	184741	129547	-63319	-248060	-134,27

Аналіз показав, що у 2022 р. зафіксовано загальне скорочення обсягів господарської діяльності, і відповідно, вартості чистого доходу від реалізації продукції на 389080 тис.грн., або на 11,13 %, що становило 3106661 тис.грн. Собівартість реалізованої продукції, навпаки, зросла на 217752 тис.грн, або на 8,48 %, що у 2022 р. становило 2784504 тис.грн. Компанія ТДВ «Яготинський маслозавод» характеризувалась значним рівнем валової прибутковості в сумі 319157 тис.грн., що на 609832 тис.грн., або на 65,64 % менше, ніж у 2020 р. Доводиться констатувати, що у 2022 р. ТДВ «Яготинський маслозавод» отримало чистий збиток в сумі 63319 тис.грн.

Для утримання стабільної тенденції розвитку фінансово-господарської діяльності підприємства в умовах постійного загострення конкурентної боротьби необхідно достовірно оцінювати фінансовий стан підприємства. Фінансовий стан підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» характеризує забезпеченість власними оборотними коштами, оптимальне співвідношення запасів товарно-матеріальних цінностей з потребами виробництва, а також своєчасне проведення розрахункових операцій і платоспроможність. Оцінка фінансового стану підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» показує в яких конкретних напрямках потрібно вести цю роботу. Відповідно до цього результати аналізу надають відповідь на питання, які існують найважливіші способи поліпшення фінансового стану підприємства в конкретний період його діяльності.

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» представлена у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка показників оцінки фінансового стану підприємства

ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показники	Роки			2022 р. до 2020 р.	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	+, –	%
Коефіцієнт загальної ліквідності	1,57	1,36	1,43	-0,14	-8,74
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0,01	0,04	0,01	25,69

Продовження таблиці 2.7

Чистий оборотний капітал, тис.грн.	346778	272276	344396	-2382,0	-0,69
Коефіцієнт автономії	0,39	0,38	0,34	-0,05	-13,64
Коефіцієнт фінансової залежності	2,57	2,61	2,97	0,41	15,80
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,64	0,62	0,51	-0,13	-20,55
Коефіцієнт оборотності активів	2,72	2,18	1,99	-0,73	-26,75
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	7,11	5,65	5,54	-1,58	-22,15
Рентабельність господарської діяльності, %	6,91	5,22	-2,04	-8,95	x
Рентабельність власного капіталу, %	37,58	23,11	-11,28	-48,87	x
Рентабельність продукції, %	9,89	8,05	1,02	-8,87	x

За результатами діагностики показників ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» зазначимо те, що коефіцієнт загальної ліквідності скоротився на 0,14 пунктів, в цілому даний коефіцієнт у 2022 р. має значення 1,43. Отже, поточні активи перевищують поточні зобов'язання, відповідно зазначимо, що коефіцієнт автономії становить 0,34, тобто 34 % в пасивах займає власний капітал, що суперечить теорії ефективного фінансування власних активів. Коефіцієнт оборотності оборотних активів ТДВ «Яготинський маслозавод» скоротився на 0,73, що свідчить про сповільнення ділової активності підприємства. Також сповільнилася оборотність темпів власного капіталу на 1,58 оберти в рік, що доводить необхідність залучати власний капітал до фінансування діяльності підприємства. Узагальнюючим показником ефективності діяльності підприємства є рентабельність, яка майже за усіма напрямками характеризується скороченням. Ефективність (рентабельність) господарської діяльності компанії скоротилась на 8,95 пункти, рентабельність власного капіталу також скоротилась на 11,28 %, і відповідно рентабельність продукції зменшилася на 8,87 пункти, що пов'язано із зростанням втрат на виробництво продукції, товарів та послуг. Слід зазначити, що у 2022 р. ТДВ «Яготинський маслозавод» здійснювало власну господарську діяльність неефективно.

2.3. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві

Фінансові ресурси формуються в основному за рахунок прибутку (від основної діяльності та інших видів діяльності), а також надходжень від реалізації надлишкового майна, стійких зобов'язань, інших прибутків, паїв та інших внесків працівників. Для ефективного використання фінансових ресурсів в ТДВ «Яготинський маслозавод» необхідний економічний аналіз, в першу чергу, джерел формування фінансових ресурсів і лише потім результату їх використання.

Для забезпечення ефективного функціонування підприємства необхідно детально проаналізувати методи та джерела формування фінансових ресурсів з метою пошуку шляхів удосконалення та оптимізації його структури [55, с.123].

Фінансова стабільність формує імідж компанії; це його візитна картка. Успіх підприємства, незалежно від форми власності та виду діяльності, багато в чому залежить від правильного вибору джерел створення, напрямків розподілу та цілей використання наявного у ТДВ «Яготинський маслозавод» капіталу.

Фінансовою основою підприємства є власний капітал, але ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійної заборгованості. Вони дають змогу значно розширити сферу господарської діяльності підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, прискорити формування різноманітних цільових фінансових фондів та підвищити ринкову вартість підприємства.

Важливого значення набуває вибір оптимальної структури джерел фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод». Структура джерел фінансування підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» залежить від багатьох факторів. До них належать [53]:

- вид корпоративного податку;

- темпи зростання продажів товарів та їх стабільність;
- структуру активів підприємства;
- стан ринку капіталу;
- процентна політика комерційних банків;
- ступінь управління фінансовими ресурсами підприємства тощо.

Найбільш прийнятним для компанії ТДВ Яготинський маслозавод є комплексний підхід до вибору джерел фінансування.

Управління фінансовими ресурсами включає систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним формуванням фінансових ресурсів, а також забезпеченням високої ефективності їх використання [39, с.263].

Основною метою оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» є своєчасне виявлення та усунення недоліків, а також пошук резервів у його фінансовій діяльності. Це призводить до основних завдань:

- визначити якість фінансового менеджменту;
- вивчити причини поліпшення або погіршення протягом певного періоду;
- розробка рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Ці завдання вирішуються на основі дослідження динаміки абсолютних і відносних фінансових показників і поділяються на такі блоки аналізу: аналіз ліквідності підприємства; аналіз платоспроможності; аналіз господарської діяльності; аналіз рентабельності.

Крім основної мети, є й інші, а саме набуття резервів для зміцнення фінансової стійкості підприємства та його платоспроможності, підвищення рентабельності виробництва та посилення комерційних операцій (як основи стабільної роботи підприємства та його виконання зобов'язання перед бюджетом, банком та іншими установами).

Ефективність фінансового менеджменту. Необхідно системно та

комплексно оцінювати ресурси ТДВ «Яготинський олійний завод» з використанням різних методик, методів та аналітичних методів. Це дозволяє критично оцінити фінансові результати своєї діяльності, як статичні за певний проміжок часу, так і динамічні за кілька періодів, дає можливість виявити «слабкі місця» у фінансовій діяльності та знайти шляхи більш ефективного використання фінансових ресурсів.

Неефективне використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» і, як наслідок, можливих збоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; призводять до невиконання плану роботи, зниження рентабельності підприємства та загрози фінансових санкцій. При об'єктивній оцінці ефективності управління фінансами усіх користувачів бухгалтерської (фінансової) звітності цікавлять ресурси [51].

Діагностику ефективності використання фінансових ресурсів підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» будемо здійснювати за період 2020-2022 р. Для того, щоб більш репрезентативно відобразити динамічні та структурні зміни у показниках доцільним є відображення тенденцій змін, як відношення 2021 р. до 2020 р. та 2022 р. до 2021 р.

Передусім, проводимо аналіз відносних показників фінансової стійкості підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» в табл. 2.8.

Коефіцієнт автономії показує, скільки власних активів компанія може профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів. Коефіцієнт автономії не відповідає нормативному значенню $\geq 0,5$ і має тенденцію до зниження протягом досліджуваного періоду, тобто підприємство може фінансувати незначну частину активів за рахунок власного капіталу.

Коефіцієнт левериджної концентрації власного капіталу показує, яка частина активів компанії фінансується за рахунок зобов'язань. Цей коефіцієнт відповідає нормативному значенню (0,4-0,6) і показує, що майже половина активів компанії фінансується за рахунок боргів.

Таблиця 2.8

Динаміка показників фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн.		Відносне відхилення, %	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.
Коефіцієнт автономії	0,39	0,38	0,34	-0,01	-0,04	-2,56	-10,53
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,45	0,49	0,51	0,04	0,02	8,89	4,08
Коефіцієнт фінансового ризику	1,15	1,27	1,51	0,12	0,24	10,43	18,90
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,43	0,24	0,21	-0,19	-0,03	-44,19	-12,50
Коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами	0,24	0,14	0,10	-0,1	-0,04	-41,67	-28,57

Коефіцієнт фінансового ризику показує співвідношення між позиковими коштами та власними коштами підприємства. Коефіцієнт не відповідає нормативному значенню (≤ 1), що вказує на залежність підприємства від залученого капіталу та, як наслідок, високий ризик вкладення капіталу в підприємство.

Коефіцієнт маневреності показує співвідношення власних трудових ресурсів підприємства та його власного капіталу. Нормативне значення цього коефіцієнта визначено 0,4–0,6. У цьому випадку нормативне значення буде виконано лише у 2020 році і супроводжується тенденцією до зниження, тобто свідчить про недостатність власних фінансових ресурсів.

Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними оборотними коштами характеризує ступінь достатнього запасу власних коштів для формування резервів підприємства. Стандартне значення цього показника $>0,1$. Протягом досліджуваного періоду спостерігається тенденція до

зниження показника, але він відповідає нормативному значенню.

Аналізуємо показники ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод» у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка показників ділової активності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн.		Відносне відхилення, %	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	3,87	3,19	2,86	-0,68	-0,33	-17,57	-10,34
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	23,52	19,46	16,78	-4,06	-2,68	-17,26	-13,77
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	7,11	5,65	5,54	-1,46	-0,11	-20,53	-1,95
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	4,21	3,73	3,30	-0,48	-0,43	-11,40	-11,53
Період обороту дебіторської заборгованості	86,70	97,86	110,61	11,16	12,75	12,87	13,03
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,50	6,15	7,87	-2,35	1,72	-27,65	27,97
Період обороту кредиторської заборгованості	42,94	59,35	46,38	16,41	-12,97	38,22	-21,85

Коефіцієнт оборотності оборотних активів характеризує ефективність використання оборотних активів підприємства. У досліджуваному періоді показник має тенденцію до зниження зі значення 3,87 у 2020 році до 2,86 у 2022 році, що свідчить про зниження інтенсивності використання оборотних активів.

Коефіцієнт оборотності запасів характеризує ефективність управління складським господарством підприємства і показує кількість оборотів запасів за рік. Цей показник також має тенденцію до зниження протягом

досліджуваного періоду, що свідчить про збільшення запасів продукції та незавершеного виробництва.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу показує ступінь ефективності використання підприємством власного капіталу. Для цього показника також характерна тенденція до зниження від значення 7,11 у 2020 році до 5,54 у 2022 році, що свідчить про зниження ефективності використання власного капіталу компанії.

Коефіцієнт оборотності боржників характеризує ефективність управління дебіторами. Показник має тенденцію до зниження, що свідчить про недостатню платіжну дисципліну з боку покупців та несвоєчасну сплату боргів з боку покупців.

Період обороту дебіторської заборгованості вказує, скільки днів потрібно для стягнення боргу. Цей показник зростає в досліджуваній період, що свідчить про зниження ліквідності оборотних коштів підприємства та труднощі зі стягненням коштів з рахунків боржників.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості характеризує швидкість, з якою компанія укладає угоди зі своїми постачальниками та іншими кредиторами. У 2021 році порівняно з 2020 роком відбулося зниження на 27,65%, а у 2022 році значення показника зросло на 27,97%.

Період обороту кредиторської заборгованості вказує на кількість днів, необхідних для здійснення розрахунків з кредиторами. За показником оборотності кредиторської заборгованості цей показник зменшується у 2021 році та зростає у 2022 році.

Далі проаналізуємо використання фінансових ресурсів на основі відносних показників рентабельності в табл. 2.10.

Коефіцієнт рентабельності капіталу має тенденцію до зниження, і у 2022 році значення показника відповідає від'ємному числу (-0,12), оскільки підприємство фіксує збиток фінансового результату у 2022 році.

Таблиця 2.10

Динаміка показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн.		Відносне відхилення, %	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,35	0,22	-0,12	-0,13	-0,34	-37,14	-154,55
Коефіцієнт рентабельності активів	0,14	0,09	-0,04	-0,05	-0,13	-35,71	-144,44
Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу	0,30	0,17	-0,08	-0,13	-0,25	-43,33	-147,06
Коефіцієнт загальної рентабельності	5,03	3,92	-5,04	-1,11	-8,96	-22,07	-228,57

Коефіцієнт рентабельності активів має тенденцію до зниження, тобто ефективність процесу управління за досліджуваний період знижується.

Коефіцієнт прибутковості інвестованого капіталу також має тенденцію до зниження в досліджуваному періоді, і у 2022 році значення показника також буде від'ємним (-0,08).

Загальний коефіцієнт рентабельності також падає за досліджуваний період зі значення 5,03 у 2020 році до -5,04 у 2022 році.

Отже, всі показники в 2022 році є від'ємними показниками, оскільки компанія фіксує збитки як фінансові результати цього року. Рентабельність підприємства досить низька, що свідчить про низьку ефективність діяльності підприємства.

Далі проаналізуємо ліквідність балансу підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод». У табл. 2.11 розраховуємо активи, згруповані за ліквідністю та розташовані в порядку зменшення строків платежу за зобов'язаннями, та статті пасиву, згруповані за строками погашення та розташовані в порядку збільшення строків платежу за зобов'язаннями підприємства.

Таблиця 2.11

Групування активів та пасивів підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод»

Група	Роки		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Абсолютно-ліквідні активи (A1)	19270	10217	31692
Швидко ліквідні активи (A2)	863319	930093	1023878
Повільноліквідні активи (A3)	151029	139631	86471
Важколіквідні активи (A4)	323490	469464	432579
Найбільш термінові пасиви (П1)	27348	21280	32300
Короткострокові пасиви (П2)	438430	499344	368612
Довгострокові пасиви (П3)	143837	234546	396733
Постійні пасиви (П4)	747493	794235	776975

Отже, можна зробити висновок, що баланс підприємства неліквідний, тому що протягом всього досліджуваного періоду не виконується умова $A1 > П1$, а в 2021 та 2022 роках не виконується умова, що $A3 > П3$.

Далі в табл. 2.12 обчислимо відносні показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод».

Таблиця 2.12

Динаміка показників ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод»

Показники	Роки			Абсолютне відхилення, тис.грн.		Відносне відхилення, %	
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.	2021 р. до 2020 р.	2022 р. до 2021 р.
Коефіцієнт ліквідності балансу	1,71	1,52	1,70	-0,19	0,18	-11,11	11,84
Чистий оборотний капітал	346778	272276	344396	-74502	72120	-21,48	26,49
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,57	1,36	1,43	-0,21	0,07	-13,38	5,15
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,39	1,14	1,22	-0,25	0,08	-17,99	7,02
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,03	0,01	0,04	-0,02	0,03	-66,67	300,00

Коефіцієнт бухгалтерської ліквідності відповідає нормативному значенню (>1), що свідчить про здатність підприємства виконувати власні зобов'язання.

Чисті оборотні активи показують здатність підприємства погасити свої

короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів. Цей показник зменшується на 21,48% у 2021 році, а потім зростає на 26,49% у 2022 році порівняно з попереднім роком.

Коефіцієнт поточної ліквідності характеризує забезпеченість підприємства оборотними коштами та стійкість його фінансового становища. Нормативне значення цього показника знаходиться в межах 1,5-2, тобто в досліджуваній період цей показник відповідає нормативному значенню.

Коефіцієнт швидкої ліквідності характеризує здатність підприємства своєчасно розплачуватися за короткостроковими зобов'язаннями за рахунок високоліквідних коштів. Нормативне значення цього показника знаходиться в межах від 0,5 до 1. У цьому випадку показник перевищує нормативне значення в досліджуваній період.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує здатність підприємства негайно погасити свої короткострокові зобов'язання. Нормативним вважається показник 0,1-0,2. Протягом усього досліджуваного періоду значення показника не відповідають нормативному значенню, тому можна зробити висновок, що підприємство не може відразу погасити строкові зобов'язання.

Для подальшого аналізу фінансового стану компанії також варто розрахувати ймовірність банкрутства. Для даного аналізу використовуємо методику визначення ймовірності банкрутства підприємства Мартиненка В.П. [46]:

$$K_{\text{йм.б.}} = K_{\text{п.л.}} + 3,33 \times K_{\text{авт}} + 5,71 \times K_{\text{р.в.к}} \quad (2.8)$$

де $K_{\text{йм.б.}}$ - коефіцієнт ймовірності банкрутства; $K_{\text{п.л.}}$ - коефіцієнт поточної ліквідності; $K_{\text{авт}}$ - коефіцієнт автономії підприємства; $K_{\text{р.в.к}}$ - коефіцієнт рентабельності власного капіталу.

Ймовірність неплатоспроможності досліджуваної компанії ТДВ «Яготинський маслозавод» визначається ймовірністю банкрутства, яка наведена в табл. 2.13.

Таблиця 2.13

Шкала ймовірності банкрутства за методикою Мартиненко В.П. [46]

Значення показника	Ймовірність банкрутства
>6	Низька
5,99 – 5,30	Можлива
5,29 – 3,49	Висока

Розраховуємо коефіцієнт ймовірності банкрутства для визначеного періоду:

$$K_{\text{йм.б.2020}} = 4,87;$$

$$K_{\text{йм.б.2021}} = 3,88;$$

$$K_{\text{йм.б.2022}} = 1,88.$$

Отже, якщо проаналізувати вищенаведені показники за рахунок табл. 2.13, то можна зробити висновок, що у 2020 та 2021 роках компанія ТДВ «Яготинський маслозавод» мав високу ймовірність банкрутства, а в 2022 році ймовірність банкрутства дуже висока.

Таким чином, можна зробити висновок, що компанія може фінансувати невелику частину своїх активів за рахунок власного капіталу, тобто залежність компанії від залученого капіталу і, як наслідок, високий ризик інвестування капіталу в компанію. Показники ділової активності свідчать про зниження інтенсивності використання оборотних активів і капіталу при зростанні запасів продукції та незавершеного виробництва. Усі показники рентабельності підприємства демонструють постійну тенденцію до зниження протягом досліджуваного періоду та досягають від'ємного значення у 2022 році. Показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» свідчать про те, що це підприємство може гарантувати власні зобов'язання, але не може відразу розрахуватися за недопоставленими зобов'язаннями. строкові зобов'язання. Щодо розрахунку ймовірності неплатоспроможності було виявлено, що компанія мала високу ймовірність неплатоспроможності у 2020 та 2021 роках, а у 2022 році ймовірність неплатоспроможності є дуже високою.

Висновки до розділу 2

За результатами проведеної аналітичної оцінки ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що ТДВ «Яготинський маслозавод» належить холдинговій компанії «Молочний альянс». ТДВ «Яготинський маслозавод» - підприємство харчової промисловості, розташоване в місті Яготин Яготинського району Київської області. Дане підприємство займається переробкою молока та виробляє пакетоване молоко та іншу молочну продукцію. Це один з найбільших виробників вершкового масла в Україні. Мета ТДВ «Яготинський маслозавод» - стати провідним виробником натуральної, безпечної, стабільної та гідної для українського споживача.

2. Аналіз показав, що за аналізований період, в цілому по підприємству, відбулося скорочення персоналу на 36 осіб, що склало 3,87 %. В структурі персоналу найбільшу питому вагу займає виробничий персонал, а саме 91,05 % у 2022 р. (персонал основного виробництва – 722 осіб, або 80,76 % від загальної чисельності). В структурі адміністративно-управлінського персоналу ТДВ «Яготинський маслозавод» найбільшу питому вагу посідає менеджмент нижчого рівня (2,91 %). В цілому, питома вага адміністративно-управлінського персоналу у 2022 р. скоротилась на 0,85 пункти структури.

3. Встановлено, що відбулося скорочення обсягів господарської діяльності підприємства, оскільки чистий дохід від реалізації продукції у 2022 р. становив 3106661 тис.грн, що на 389080 тис.грн., або на 11,13 % менше, ніж у 2020 р. Можна стверджувати, у 2022 р. внаслідок повномасштабного вторгнення росії на територію України значно скоротились тенденції щодо розвитку бізнесу підприємства. Валовий прибуток компанії у 2022 р. зменшився на 609832 тис.грн., або на 65,54 %, що складало 319157 тис.грн. Отже, доводиться стверджувати, що у 2022 р. підприємство одержало чистий збиток в сумі 63319 тис.грн., що на 248060

тис.грн., або на 134,27 % менше, ніж у 2020 р.

4. Встановлено, що управління фінансовими ресурсами включає систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з оптимальним формуванням фінансових ресурсів, а також забезпеченням високої ефективності їх використання. Основною метою оцінки ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» є своєчасне виявлення та усунення недоліків, а також пошук резервів у його фінансовій діяльності. Для забезпечення ефективного функціонування підприємства необхідно детально проаналізувати форми та джерела формування фінансових ресурсів з метою пошуку шляхів вдосконалення та оптимізації його структури.

5. Обґрунтовано, що компанія може фінансувати невелику частину активів за рахунок власного капіталу, тобто залежність компанії від залученого капіталу та, як наслідок, високий ризик інвестування капіталу в компанію. Показники ділової активності свідчать про зниження інтенсивності використання оборотних активів і капіталу при зростанні запасів продукції та незавершеного виробництва. Усі показники прибутковості компанії демонструють постійну тенденцію до зниження протягом усього досліджуваного періоду та досягають від'ємного значення у 2022 році.

6. Доведено, що показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод» наочно свідчать про те, що це підприємство здатне забезпечити власні зобов'язання, але не може відразу погасити свої короткострокові зобов'язання. Щодо розрахунку ймовірності неплатоспроможності було виявлено, що компанія мала високу ймовірність неплатоспроможності у 2020 та 2021 роках, а у 2022 році ймовірність неплатоспроможності є дуже високою.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД»

3.1. Напрями оптимізації використання фінансових ресурсів підприємства

Підприємство ТДВ «Яготинський маслозавод» у процесі виробничої діяльності часто стикається з недостатніми фінансовими ресурсами. Це призводить до погіршення виробничого процесу підприємства, збільшення вартості капіталу та виникнення заборгованості у різних суб'єктів господарювання.

Наявність певної суми готівки не визначає рівень фінансових ресурсів. Головна роль тут полягає в тому, щоб управляти джерелами грошей і ефективно їх використовувати. Джерела формування фінансових ресурсів характеризуються нестабільністю, тому рівень соціального капіталу є недостатнім для відтворення виробничого процесу підприємства. З цієї причини залучаються кошти, що водночас підвищує фінансовий ризик підприємства, розширює обсяги виробничої діяльності підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод» та забезпечує ефективне використання власних коштів [43].

Для ефективного формування та використання фінансових ресурсів підприємство повинно забезпечити себе певним обсягом фінансових ресурсів, необхідних для реалізації стратегії розвитку підприємства, створити умови для підвищення фінансової рентабельності підприємства та зниження витрат, яка служить для оплати власникам фінансових ресурсів за їх використання та для створення умов для безпеки фінансових компаній та їх створення [48].

Оптимізація структури фінансових ресурсів пов'язана з їх структурою та використанням. Структура фінансових ресурсів є однією з найважливіших

складових у формуванні капіталу підприємства.

Оптимальна структура фінансових ресурсів визначається з урахуванням цілей підприємства і показує співвідношення власних і залучених коштів за умови пропорційності коефіцієнтів фінансової стійкості та фінансової рентабельності [48].

Розробка політики джерел формування фінансових ресурсів на підприємстві ТДВ «Яготинський маслозавод» дозволяє уникнути негативних явищ у разі недостатнього фінансування підприємства. Наявність необхідних фінансових ресурсів підвищує фінансову стійкість і платоспроможність підприємства [60, с.100].

Ефективність використання фінансових ресурсів можна визначити такими методами оптимізації структури фінансових ресурсів [75]:

- метод максимізації фінансової прибутковості на основі фінансового левериджу: суть методу полягає в розрахунку рівня фінансової прибутковості за різних структур капіталу. Зростання значення показника фінансового левериджу свідчить про збільшення фінансового ризику, тобто про зниження платоспроможності;

- метод мінімізації вартості фінансових ресурсів на основі визначення середньозваженої вартості капіталу; сутність методу полягає в ефективності використання фінансових ресурсів, яка визначається величиною прибутку, тобто мінімальна вартість капіталу за інших рівних умов підвищує рентабельність капіталу;

- метод мінімізації рівня фінансових ризиків, який полягає у визначенні вибору фінансування для різних активів компанії; суть методу полягає у виборі джерел фінансування, пов'язаних з активами компанії.

Для оцінки структури фінансових ресурсів доцільно проаналізувати наступні показники ТДВ «Яготинський маслозавод»:

- коефіцієнт автономії, який знаходиться в межах 0,39-0,34 і не відповідає нормативному значенню, що свідчить про незначну частину активів, які підприємство може профінансувати за рахунок власного

капіталу;

- коефіцієнт маневреності власного капіталу, який має тенденцію до зниження від значення 0,43 до значення 0,21, що свідчить про недостатність власних фінансових ресурсів підприємства;

- індекс концентрації залученого капіталу, який вказує на співвідношення між залученим капіталом і власним капіталом. Значення показника знаходиться в межах від 0,45 до 0,51 і відповідає нормативному значенню від 0,4 до 0,6, що свідчить про достатній рівень ресурсної забезпеченості;

- коефіцієнт рентабельності власного капіталу, який за період зменшується від значення 0,35 до від'ємного значення 0,12, що свідчить про нестабільний економічний стан підприємства та наявну збитковість фінансового результату у 2021 році.

Оптимальна структура фінансових ресурсів також залежить від конкретного виду фінансування активів. Для визначення фінансування активів визначено такі типи підходів [76, с.225]:

- консервативний підхід;
- помірний підхід;
- агресивний підхід.

Консервативний підхід являє собою фінансування основних засобів, коли постійна частина оборотних активів і половина змінної частини фінансуються за рахунок власних і позикових довгострокових коштів, а інша половина змінної частини оборотних активів аа фінансується за рахунок короткострокових позикових коштів. Такий підхід забезпечує гарантію високого фінансового стану підприємства при здійсненні його виробничої діяльності.

При поміркованому підході основні засоби і постійна частина оборотних коштів також фінансуються за рахунок власних коштів і в довгостроковій перспективі, а вся частина змінного оборотного капіталу фінансується за рахунок короткострокових коштів. Такий підхід забезпечує прийнятне

фінансове становище підприємства при здійсненні його виробничої діяльності.

При агресивному підході фінансування основних фондів здійснюється за рахунок власних і довгострокових позикових коштів, фінансування всіх оборотних активів має здійснюватися за рахунок короткострокових позикових коштів. Такий підхід може негативно позначитися на фінансовому становищі підприємства та призвести до проблем із платоспроможністю підприємства [76, с.226].

Процес формування фінансових джерел може бути ускладнений низькою інвестиційною привабливістю, використанням у процесі виробництва застарілих технологій, зношеністю основних фондів і, як наслідок, низькою конкурентоспроможністю підприємства. Це пов'язано з недостатньою кількістю джерел фінансування, необхідних для модернізації виробничого обладнання компанії компанії.

Удосконалення оптимізації джерел формування фінансових ресурсів на ТДВ «Яготинський маслозавод» може бути досягнуто шляхом:

- визначення оптимального складу фінансових ресурсів підприємства;
- використання ефективних джерел отримання фінансових ресурсів;
- прогноз оптимального складу фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2024 рік;
- зниження рівня дебіторської заборгованості підприємства;
- зниження рівня запасів для вивільнення коштів;
- вкладення вільних коштів на банківський депозит.

Отже, для ефективного функціонування підприємства обов'язковою умовою є встановлення оптимального співвідношення власних і позикових фінансових ресурсів, щоб підприємство могло підвищити власний рівень забезпеченості фінансовими ресурсами шляхом грамотної оптимізації джерел формування фінансових ресурсів та зберігати відповідний рівень конкурентоспроможності [65, с.87].

Фінансове планування є необхідним для фінансового забезпечення

розширення кругообороту виробничих фондів, досягнення високої рентабельності виробничо – господарської діяльності, створення умов, які забезпечили б платоспроможність та фінансову стійкість підприємства.

Фінансове планування – це процес визначення обсягів фінансових ресурсів за джерелами їх цільового використання та маркетинговими показниками діяльності підприємства в плановому періоді [19, с.154].

Існують такі основні завдання фінансового планування, що в подальшому створить можливості підвищення показників використання фінансових ресурсів та набуття підприємством ТДВ «Яготинський маслозавод» відповідних конкурентних переваг [71, с.130]:

- забезпечення формування необхідного обсягу фінансових ресурсів;
- забезпечення ефективного розподілу фінансових ресурсів;
- забезпечення необхідного (цільового) рівня рентабельності;
- забезпечення мінімізації рівня фінансових ризиків підприємства;
- забезпечення стану фінансової рівноваги підприємства;
- забезпечення вчасного реінвестування капіталу;
- раціоналізація фінансових відносин з різними стейкхолдерами;
- раціоналізація бізнес-процесів підприємства.

Фінансове планування в ТДВ «Яготинський маслозавод» повинно базуватись на використанні трьох основних його систем, кожній з яких властиві певний період і свої форми реалізації його результатів (табл. 3.1).

Всі системи фінансового планування знаходяться у взаємозв'язку і реалізуються в певній послідовності. Первинним початковим етапом планування є прогнозування основних напрямів і цільових параметрів фінансової діяльності шляхом розробки загальної фінансової стратегії підприємства, яка покликана визначати завдання і параметри поточного фінансового планування. У свою чергу, поточне фінансове планування створює основу для розробки і доведення до безпосередніх виконавців оперативних бюджетів по всіх основних аспектах фінансової діяльності.

Таблиця 3.1

Пропоновані системи фінансового планування і форми реалізації їх
результатів на ТДВ «Яготинський маслозавод»

Системи фінансового планування	Форми реалізації результатів фінансового планування	Період планування
Прогнозування фінансової діяльності	Розробка загальної фінансової стратегії і фінансової політики по основних напрямках фінансової діяльності підприємства	до 3-х років
Поточне планування фінансової діяльності	Розробка поточних фінансових планів по окремих аспектах фінансової діяльності	1 рік
Оперативне планування фінансової діяльності	Розробка і доведення до виконавців бюджетів, платіжних календарів і інших форм оперативних планових завдань зі всіх основних питань фінансової діяльності	місяць, квартал

Для проведення фінансового планування потрібно залучати фахових спеціалістів з високим рівнем професійної підготовки. Оскільки здатність аналізувати, співставляти, порівнювати та систематизувати дані, з метою подальшої їх обробки та здійснення процесу планування фінансових ресурсів підприємства, потребує відповідної кваліфікації та навичок працівників.

Підсумовуючи і систематизуючи наведені заходи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод», як стратегічного напрямку управління фінансовими ресурсами, слід оцінити їх пріоритетність при реалізації (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Пріоритетні напрями підвищення ефективності використання фінансових
ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод»

Напрями підвищення ефективності використання фінансових ресурсів	Форми реалізації
Планування	Розробка стратегічних, поточних, оперативних планів
Оптимізація податкової політики	Застосування податкових пільг
Балансування фінансових потоків	Прискорення кругообороту
Оптимізація дивідендної політики	Розробка і застосування оптимальної дивідендної політики
Управління ризиками	Створення резервів
Облік і контроль	Удосконалення організаційної структури, розробка посадових інструкцій, відповідальності

Продовження таблиці 3.2

Удосконалення системи розрахунків платежів	- здійснення факторингових операцій; - надання цінових знижок за умови негайного розрахунку за реалізовану продукцію; - дебіторської заборгованості; - пролонгування угод з покупцями; - сплата відсотків.
Акумуляція фінансових ресурсів	- створення запасів; - розміщення фінансових ресурсів у високоліквідних активах;
Поглиблення аналізу	Визначення рівня вартості окремих складових фінансових ресурсів
Удосконалення критеріїв оцінки використання фінансових ресурсів	Розробка оціночних показників, що характеризують ефективність використання фінансових ресурсів
Система норм і нормативів	Оптимізація обсягу, складу і структури фінансових ресурсів за окремими їх складовими
Оптимізація використання фінансових ресурсів в операційній діяльності	- комплексне використання сировини, що спрямоване на збільшення асортименту та обсягів виробництва продукції; - орієнтування на виробництво рентабельних видів продукції; - моніторинг виробничих запасів

Таким чином, усе вище зазначене дозволяє визначити процес фінансового планування як один із найважливіших в управлінні та контролі за використанням фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод». Саме здійснення фінансового планування забезпечує конкретизацію наявних стратегічних цілей у формі визначених фінансових показників, дає змогу з'ясувати життєздатність розроблених фінансових проектів та виступає інструментом підвищення результативності діяльності підприємства.

3.2. Економічне обґрунтування напрямів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

У другому розділі даної роботи проаналізовано фінансові показники підприємства ТДВ «Яготинський маслозавод». Виявлено, що для забезпечення стабільного економічного розвитку підприємства необхідно підвищити ефективність використання фінансових ресурсів цього підприємства. Нецільове використання фінансових ресурсів призводить до

погіршення фінансового стану та платоспроможності підприємства.

Важливо визначити оптимальний склад фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» за критерієм зниження фінансових ризиків. Вихідні дані наведені в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Вихідні дані для визначення структури фінансових ресурсів
ТДВ «Яготинський маслозавод» з метою мінімізації рівня
фінансового ризику

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн..	%
I. Необоротні активи	400715	29,53	521959	33,69	432579	27,47
II. Оборотні активи, у т. ч.	956393	70,47	1027446	66,31	1142041	72,53
- постійна частина	106923	7,88	166210	10,73	165657	10,52
- змінна частина	849470	62,59	861236	55,58	976384	62,01
Всього майна	1357108	100,00	1549405	100,00	1574620	100,00

З метою мінімізації фінансового ризику розраховуємо в табл. 3.4 обсяг фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод».

Таблиця 3.4

Розмір фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод»
за мінімізацією рівня фінансового ризику

Показники	Роки		
	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Загальна сума активів, тис. грн.	1357108	1549405	1574620
Необоротні активи, тис. грн.	400715	521959	432579
Постійна частина оборотних активів, тис. грн.	106923	166210	165657
Власні фінансові ресурси та довгостроковий позиковий капітал, тис. грн.	507638	688169	598236
Короткострокові залучені ресурси, тис. грн.	849470	861236	976384
Частка власних фінансових ресурсів, %	37,41	44,42	37,99
Частка залучених фінансових ресурсів, %	62,59	55,58	62,01

Як уже зазначалося, визначено три підходи до фінансування активів. Для визначення нормативних значень коефіцієнтів автономії, фінансової залежності та фінансового левериджу необхідно використовувати фактично сформовану структуру активів та підходи до їх фінансування (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Підходи до фінансування активів ТДВ «Яготинський маслозавод»

Вид активу	Частка активу на кінець 2023 року, %	Підходи до їхнього фінансування		
		агресивний	помірний	консервативний
Необоротні активи	27,47	40% - ДЗК 60% - ВК	20% - ДЗК 80% - ВК	10% - ДЗК 90% - ВК
Постійна частина оборотних активів	10,52	50% - ДЗК 50% - ВК	25% - ДЗК 75% - ВК	100% - ВК
Змінна частина оборотних активів	62,01	100% - КЗК	100% - КЗК	50% - ВК 50% - КЗК

Примітка: ДЗК – довгостроковий залучений (позиковий) капітал, ВК – власний капітал, КЗК – короткостроковий залучений (позиковий капітал).

Розраховуємо нормативні значення показників концентрації власного капіталу, концентрації позикового капіталу та фінансового левериджу у 2023 році за підходами фінансування:

- при застосуванні агресивної фінансової політики:

$$Кк.в.к = 27,47 \cdot 0,6 + 10,52 \cdot 0,5 + 62,01 \cdot 0 = 21,742\%$$

$$Кк.з.к = 27,47 \cdot 0,4 + 10,52 \cdot 0,5 + 62,01 \cdot 1 = 78,258\%$$

$$Кф.л. = 78,258/21,742 = 3,60\%$$

- при застосуванні помірної фінансової політики:

$$Кк.в.к = 27,47 \cdot 0,8 + 10,52 \cdot 0,75 + 62,01 \cdot 0 = 29,866\%$$

$$Кк.з.к = 27,47 \cdot 0,2 + 10,52 \cdot 0,25 + 62,01 \cdot 1 = 70,134\%$$

$$Кф.л. = 70,134/29,866 = 2,35\%$$

- при застосуванні консервативної фінансової політики:

$$Кк.в.к = 27,47 \cdot 0,9 + 10,52 \cdot 1 + 62,01 \cdot 0,5 = 66,25\%$$

$$Кк.з.к = 27,47 \cdot 0,1 + 10,52 \cdot 0 + 62,01 \cdot 0,5 = 33,75\%$$

$$Кф.л. = 33,75/66,25 = 0,51\%$$

В результаті наведених розрахунків нормативних значень показників визначено структуру капіталу даного підприємства, яка дозволить

мінімізувати фінансовий ризик ТДВ «Яготинський маслозавод» за існуючих умов фінансування.

При проведенні аналізу відносних показників фінансової стійкості ТДВ «Яготинський маслозавод» робить висновок, що це підприємство вживає неефективних заходів для підвищення фінансової стійкості підприємства, оскільки з розрахункових показників зрозуміло, що підприємство покладається на зібрані кошти, а тому існує високий ризик інвестування капіталу в компанії. Для вирішення цієї проблеми необхідно спрямувати фінансові ресурси на оплату певної частини зобов'язань, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню рівня показників фінансової незалежності [24].

Щодо аналізу відносних показників господарської діяльності ТДВ «Яготинський маслозавод» дозволяє зробити висновок, що на підприємстві знижується ефективність використання власного капіталу та знижується інтенсивність використання оборотних активів. Що стосується управління запасами, спостерігалось збільшення виробничих запасів і незавершеного виробництва. Важливим напрямком підвищення підприємницької активності є збільшення прибутку. Також варто знизити виробничі запаси до рівня, який забезпечує безперебійну роботу підприємства. Для підвищення ефективності використання власного капіталу необхідно нарощувати обсяги продажів. Крім того, необхідно вжити заходів для прискорення погашення претензій.

Розглядаючи відносні показники рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод», можна дійти висновку, що підприємству необхідно підвищувати рентабельність, оскільки рентабельність у 2023 році знаходиться на дуже низькому рівні через певні збитки. у фінансовому результаті. Для підвищення рентабельності необхідно аналізувати собівартість виробництва та реалізації продукції, підвищувати продуктивність праці та впроваджувати у виробництво сучасні технології для підвищення якості продукції, що веде до зростання продуктивності

підприємства.

Проаналізувавши відносні показники ліквідності ТДВ «Яготинський маслозавод», можна зробити висновок, що дане підприємство здатне покривати власні зобов'язання, але варто працювати в напрямку збільшення оборотних активів та зменшення оборотних активів. пасивний. Коефіцієнт абсолютної ліквідності нижче нормативного значення. Тому для їх збільшення необхідно запозичити кошти або продати частину надлишкових активів для збільшення обсягу більш ліквідних активів.

Удосконалення формування та використання фінансових ресурсів може визначатися зовнішніми та внутрішніми факторами, що характеризують економічні та соціальні результати діяльності підприємства.

Внутрішніми факторами покращення освіти та використання фінансових ресурсів можуть бути:

- удосконалення управління персоналом підприємства, створення умов для розкриття людського потенціалу для досягнення цілей підприємства, підвищення кваліфікаційного рівня працівників;
- поліпшення матеріально-технічної бази для забезпечення ефективного функціонування підприємства, удосконалення виробничого обладнання та відновлення морально застарілого обладнання для підвищення прогресивності матеріально-технічної бази підприємства;
- удосконалення організації праці щодо підвищення продуктивності праці, здійсненні планування підприємницької діяльності, мотивації працівників шляхом підвищення заробітної плати;
- підвищити контроль за виконанням планів і програм, забезпечуючи досягнення цілей і виконання місії компанії.

Зовнішніми чинниками підвищення освіти та використання фінансових ресурсів можуть бути:

- економічне становище країни та рівень її розвитку, ефективне функціонування та дієвість ринкової інфраструктури;
- економічна конкуренція, що стимулює ефективність суспільного

виробництва;

- дії та заходи, що здійснюються урядом від імені держави щодо соціально-економічних процесів виробництва.

На фінансовий стан підприємства та ефективність формування та використання фінансових ресурсів також впливає економічне становище країни. Компанії мають внутрішні резерви підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, на які компанія має вплив. До цих резервів належать: удосконалення системи розрахунків, контроль готівкового обігу при розрахунках, підвищення рівня організації збуту [45, с.73].

Для визначення оптимального рівня фінансових ресурсів на прогнозний рік використовується метод прогнозу, тобто метод найменших квадратів. Суть цього методу полягає в мінімізації суми квадратів відхилень між розрахунковими і спостережуваними значеннями.

Прогноз фінансових ресурсів методом найменших квадратів визначається за формулою [56, с.446]:

$$Y_{t+1} = a + b_{x_n} \quad (3.1)$$

Y_{t+1} – прогнозований обсяг фінансових ресурсів; $t+1$ – прогнозований період; a і b – коефіцієнти; x_n - умовне позначення часу.

$$a = \frac{\sum_{i=1}^n x_i^2 \sum_{i=1}^n y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n x_i y_i}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2} \quad (3.2)$$

$$b = \frac{n \cdot \sum_{i=1}^n x_i y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n y_i}{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - (\sum_{i=1}^n x_i)^2} \quad (3.3)$$

де n – кількість років; x_i – номер i -го року; y_i – обсяг продажу в i -му році.

В табл. 3.6 наведемо дані для розрахунку прогнозованого обсягу фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод».

В даному випадку $n=3$, тому:

$$a = \frac{14 \times 4481133 - 9179778}{3 \times 14 - 6^2} = 8926014 \text{ тис.грн.}$$

Таблиця 3.6

Вихідні дані для розрахунку прогнозованого обсягу фінансових ресурсів
ТДВ «Яготинський маслозавод» за методом найменших квадратів

Роки	Номер часового періоду (x)	Значення x^2	Обсяг фінансових ресурсів, тис. грн	$x_i y_i$
2020	1	1	1357108	1357108
2021	2	4	1549405	3098810
2022	3	9	1574620	4723860
Разом	$\sum x_i = 6$	$\sum x_i^2 = 14$	$\sum y_i = 4481133$	$\sum x_i y_i = 9179778$

$$b = \frac{(3 \times 9179778) - (6 \times 4481133)}{3 \times 14 - 6^2} = 108756 \text{ тис.грн.}$$

Прогноз фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2023 рік становитиме:

$$Y_{t+1} = 8926014 + 108756 = 9034770 \text{ тис.грн.}$$

Отже, ступінь ефективності використання фінансових ресурсів впливає на ступінь фінансової стійкості підприємства, ступінь платоспроможності, ділової активності, прибутковості та ліквідності цього підприємства. Тому високий рівень управління фінансовими ресурсами та їх чіткий розподіл є першочерговим завданням для забезпечення стабільного фінансового стану підприємства та його подальшого розвитку.

3.3. Оцінка економічної ефективності запропонованих заходів

Вивчимо доцільність запропонованих заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» за рахунок зменшення дебіторської заборгованості. Для розрахунку прогнозованого зменшення дебіторської заборгованості ми використовуємо метод інтервального прогнозування з використанням середньоквадратичного відхилення.

Для розрахунку середньоквадратичного відхилення використовуємо

вхідні дані обсягу дебіторської заборгованості за досліджуваний період 2020-2022 рр.

$$\sigma = \sqrt{\frac{(829873 - 873299)^2 + (849588 - 873299)^2 + (940436 - 873299)^2}{3}} = 48150,48$$

Очікуваний результат зобразимо на рис. 3.1.

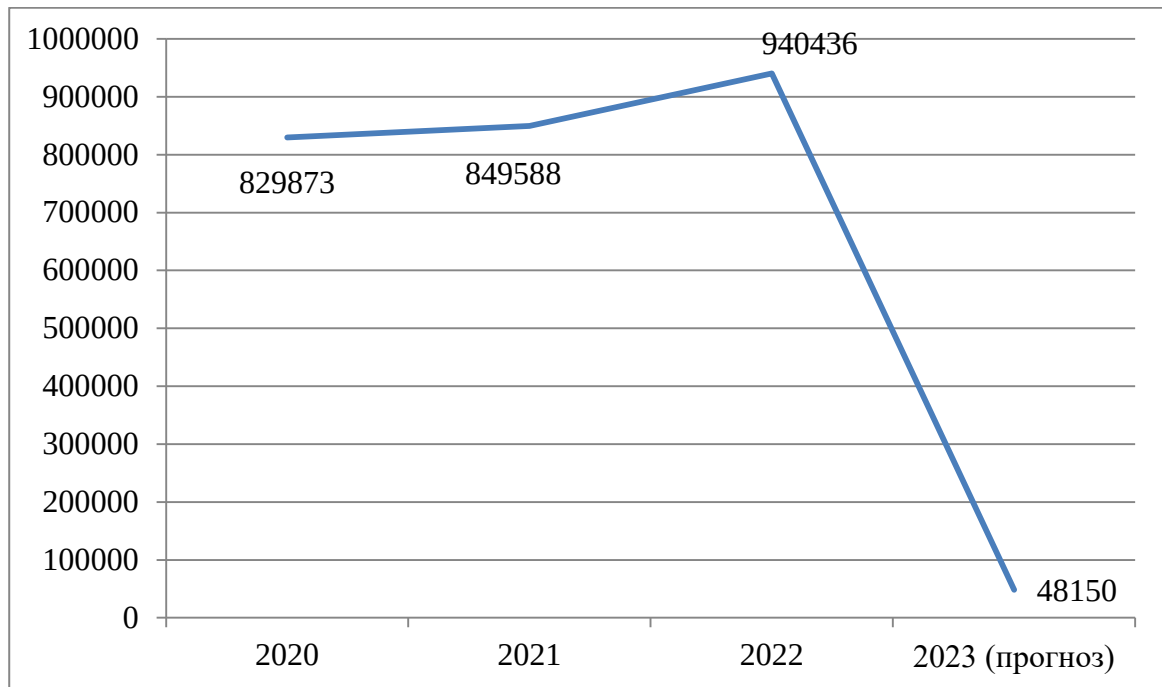

Рис. 3.1. Прогноз зменшення дебіторської заборгованості
ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2023 році

Отже, із здійсненням заходів щодо зменшення претензійних вимог повернення коштів заплановано у 2023 році, тобто 48150,48 тис. грн. За цих умов портфель дебіторської заборгованості зменшиться на 5,12%.

З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів також рекомендується знизити рівень запасів. З результатів діагностики видно, що у 2021 році вартість запасів зросла на 55,45% порівняно з 2020 роком, а у 2022 році вартість запасів знизилася приблизно на 0,33% порівняно з 2021 роком, проте рівень запасів залишався високим. Зменшення запасів звільняє гроші, які можна краще використати в майбутньому.

При зменшенні товарних запасів на 10% збільшується залишок готівки в ТДВ «Яготинський маслозавод».

У табл. 3.7 відобразимо зміни в динаміці структури запасів та дебіторської заборгованості.

Таблиця 3.7

Зміна динаміки структури запасів та дебіторської заборгованості в результаті запроваджених рекомендацій ТДВ «Яготинський маслозавод», тис. грн.

Показник	2022	2023 (прогноз)	Відхилення	
			+/-	%
Грошові кошти	31692	96408,18	64716,18	294,20
Запаси	165657	149091,30	-16565,70	-10,01
Дебіторська заборгованість	940436	892285,52	-48150,48	-5,12

З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів також існує можливість вкладення вільних коштів у депозит, тобто виділення вільних коштів і вкладення їх у банк на певний термін під відсотки.

Існує достатня кількість варіантів вкладів, які відповідають різним потребам клієнтів і диференційовані за певними критеріями.

ТДВ «Яготинський маслозавод» є клієнтом АТ «Креді Агріколь Банк». Умови надання стандартного корпоративного вкладу в цьому банку наведені в табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Умови надання стандартного виду корпоративного депозиту у банках [52]

Назва банку	Строк вкладу	Відсоток по депозиту	Виплата відсотків	Інші характеристики
АТ «Креді Агріколь Банк»	1 рік	5%	Щомісячно або в кінці строку договору	Без можливості поповнення та повернення

У 2022 році дохід компанії ТДВ «Яготинський маслозавод» досяг від'ємного значення, тому при розрахунку доходу від грошових вкладів ми будемо орієнтуватися на дані за 2021 рік. У 2022 році виручка підприємства склала 129547 тис. грн. Припустимо, що звільнено від оподаткування 10% доходу, тобто 12954,7 тис. грн.

Враховуючи умови депозитів та умови оподаткування (дохід від

депозитів підлягає оподаткуванню згідно з Податковим кодексом України), розраховуємо суму доходу, який компанія очікує отримати після здійснення операцій.

У табл. 3.9 зазначимо очікувані доходи від вкладення коштів у депозит.

Таблиця 3.9

Дохід від вкладання коштів на депозит [52]

Назва банку	Сума депозиту, грн	Річна відсоткова ставка, %	Дохід від депозиту за 1 рік, грн	Дохід після оподаткування, грн
АТ «Креді Агріколь Банк»	12954700	5%	647735	521426,7

Отже, якщо вкласти кошти на депозит на рік, можна отримати додатковий прибуток у розмірі 521426,7 грн.

Проаналізуємо динаміку зміни фінансових результатів ТДВ «Яготинський маслозавод» після впровадження заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Прогнозований звіт фінансових результатів

ТДВ «Яготинський маслозавод», тис.грн.

Стаття	2022	2023 (прогноз)	Відхилення	
			+/-	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3166323	3166323	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2657868	2657868	0	0
Валовий: прибуток	508455	508455	0	0
Інші операційні доходи	3332	3332	0	0
Адміністративні витрати	33076	33076	0	0
Витрати на збут	239378	239378		0
Інші операційні витрати	15995	15995	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	223338	223338	0	0
Інші фінансові доходи	2539	3060,43	521,43	20,53
Інші доходи	24903	24903	0	0
Фінансові витрати	72302	72302	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	153739	154260,43	521,43	0,33

Продовження таблиці 3.10

Витрати (дохід) з податку на прибуток	24192	24285,86	93,86	0,39
Чистий фінансовий результат: прибуток	129547	129974,57	427,57	0,33

Після впровадження заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів можна зробити висновок, що прибуток підприємства може збільшитися на 427570 тис. грн.

Таким чином, з метою вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві встановлено методи та заходи, дотримання яких дає змогу підвищити фінансовий стан, платоспроможність та ліквідність підприємства та забезпечити подальший сталий розвиток ТДВ «Яготинський маслозавод». Реалізація заходів щодо зменшення претензійних вимог передбачає повернення коштів у сумі 48150,48 тис. грн. За цих умов портфель дебіторської заборгованості зменшиться на 5,12%. Рекомендується також покласти кошти в банк. Реалізація даного заходу щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів могла б збільшити прибуток підприємства на 427570 грн. Прогноз фінансових ресурсів методом найменших квадратів показав, що прогнозний обсяг фінансових ресурсів на 2023 рік становить 9034770 тис. грн.

Висновки до розділу 3

За результатами проведеного дослідження напрямів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів на підприємстві можна зробити наступні висновки:

1. Виявлено, що оптимізація джерел формування фінансових ресурсів на ТДВ «Яготинський маслозавод» може бути досягнута шляхом: визначення оптимального складу фінансових ресурсів підприємства; використання ефективних джерел отримання фінансових ресурсів; прогноз оптимального складу фінансових ресурсів ТДВ «Яготинський маслозавод» на 2024 рік; зниження рівня дебіторської заборгованості підприємства; зниження рівня запасів для вивільнення коштів; вкладення вільних коштів на банківський депозит.

2. Встановлено, що фінансове планування необхідне для того, щоб за допомогою фінансового забезпечення підвищити оборотність виробничих фондів, досягти високої рентабельності виробничо-господарської діяльності, створити умови, що забезпечують платоспроможність і фінансову стійкість підприємства. Фінансове планування - це процес визначення обсягу фінансових ресурсів відповідно до джерел їх цільового використання та маркетингових показників діяльності підприємства в плановому періоді.

3. Узагальнено, що згідно з аналізом відносних показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод», підприємству необхідно підвищити рівень рентабельності, оскільки рівень рентабельності у 2023 році знаходиться на дуже низькому рівні по відношенню до даного збитку в фінансовий результат. Для підвищення рентабельності необхідно аналізувати собівартість виробництва та реалізації продукції, підвищувати продуктивність праці та впроваджувати у виробництво сучасні технології для підвищення якості продукції, що веде до зростання продуктивності праці.

4. Обґрунтовано, що на фінансове становище підприємства та ефективність формування та використання фінансових ресурсів також

впливає економічне становище країни. Компанії мають внутрішні резерви підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, на які компанія має вплив. До цих резервів відносяться: удосконалення системи розрахунків, контроль обороту готівки під час фактурування, підвищення рівня організації продажів.

5. Встановлено, що в ході реалізації заходів щодо зменшення претензійності у 2023 році заплановано повернення коштів, а саме 48150,48 тис. грн. За цих умов портфель дебіторської заборгованості зменшиться на 5,12%. З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів також рекомендується знизити рівень запасів. За результатами діагностики видно, що у 2021 році вартість запасів зросла на 55,45% порівняно з 2020 роком, а у 2022 році вартість запасів зменшилась на 0,33% порівняно з 2021 роком, сума Проте запаси залишилися незмінними. Зменшення запасів звільняє гроші, які можна краще використати в майбутньому.

6. Встановлено, що згідно з даними звіту, доходи компанії ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2022 році досягли від'ємного значення. Тому при розрахунку доходів від розміщення коштів ми будемо орієнтуватися на дані за 2021 рік. У 2022 році виручка підприємства склала 129547 тис. грн. Припустимо, що звільнено від оподаткування 10% доходу, тобто 12954,7 тис. грн. Отже, якщо вкласти кошти на депозит на рік, можна отримати додатковий прибуток у розмірі 521426,7 грн.

7. Доведено, що після проведення заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів можна зробити висновок про те, що прибуток підприємства може збільшитися на 427570 тис. грн. Тому з метою вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві розроблено методи та заходи, дотримання яких дає змогу підвищити фінансовий стан, платоспроможність та ліквідність підприємства та забезпечити подальший сталий розвиток ТДВ «Яготинський маслозавод».

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження управління закупівельною логістикою на підприємстві можна зробити наступні висновки:

1. Встановлено, що фінансові ресурси є основою для проектування та здійснення виробничо-фінансової діяльності підприємства, постійного розвитку та зміцнення конкурентних позицій. До джерел власних коштів належать статутний капітал, резервний капітал, страхові відшкодування, суми амортизації, кошти цільового призначення, позики, взяті без повернення, бюджетні кошти, надані підприємству, а також валовий дохід і прибуток.

2. Обґрунтовано, що від правильного формування та використання фінансових ресурсів та їх аналізу залежить фінансовий стан підприємства та мета діяльності підприємства (отримання прибутку). На сьогоднішній день немає чіткого підходу до аналізу фінансових ресурсів підприємства за допомогою визначених показників. Аналіз фінансових ресурсів компанії визначає всю систему корпоративного управління та вираження методів формування та обробки даних про фінансові ресурси, які забезпечують комплексну оцінку фінансового стану компанії і, як наслідок, першу форму. Показники щодо джерел фінансування та напрямів використання фінансових ресурсів.

3. Доведено, що система формування витрат, доходів та фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах не може повноцінно існувати без належної нормативно-правової бази, а сутність фінансових результатів неможливо адекватно оцінити та дослідити без аналізу відповідного нормативно-правового забезпечення. Таке забезпечення формувалося впродовж двох останніх десятиліть і воно перебуває в процесі постійних змін, які супроводжуються економічними, політичними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками. Сучасне вітчизняне законодавство, що регулює формування фінансових ресурсів, представляє собою багаторівневу

систему, що знаходиться на стадії активного формування.

4. Встановлено, що ТДВ «Яготинський маслозавод» належить холдинговій компанії «Молочний альянс». ТДВ «Яготинський маслозавод» - підприємство харчової промисловості, розташоване в місті Яготин Яготинського району Київської області. Дане підприємство займається переробкою молока та виробляє пакетоване молоко та іншу молочну продукцію. Це один з найбільших виробників вершкового масла в Україні. Мета ТДВ «Яготинський маслозавод» - стати провідним виробником натуральної, безпечної, стабільної та гідної для українського споживача молочної продукції.

5. Встановлено, що відбулося скорочення обсягів господарської діяльності підприємства, оскільки чистий дохід від реалізації продукції у 2022 р. становив 3106661 тис.грн, що на 389080 тис.грн., або на 11,13 % менше, ніж у 2020 р. Валовий прибуток компанії у 2022 р. зменшився на 609832 тис.грн., або на 65,54 %, що складало 319157 тис.грн. Отже, доводиться стверджувати, що у 2022 р. підприємство одержало чистий збиток в сумі 63319 тис.грн., що на 248060 тис.грн., або на 134,27 % менше, ніж у 2020 р.

6. Обґрунтовано, що компанія може фінансувати невелику частину активів за рахунок власного капіталу, тобто залежність компанії від залученого капіталу та, як наслідок, високий ризик інвестування капіталу в компанію. Показники ділової активності свідчать про зниження інтенсивності використання оборотних активів і капіталу при зростанні запасів продукції та незавершеного виробництва. Усі показники прибутковості компанії демонструють постійну тенденцію до зниження протягом усього досліджуваного періоду та досягають від'ємного значення у 2022 році.

7. Узагальнено, що згідно з аналізом відносних показників рентабельності ТДВ «Яготинський маслозавод», підприємство потребує підвищення рівня рентабельності, оскільки рівень рентабельності у 2023 році

знаходиться на дуже низькому рівні по відношенню до виявленого збитку у фінансовому результаті. Для підвищення рентабельності необхідно аналізувати собівартість виробництва та реалізації продукції, підвищувати продуктивність праці та впроваджувати у виробництво сучасні технології для підвищення якості продукції, що веде до зростання продуктивності праці.

8. Встановлено, що в ході здійснення заходів щодо зменшення дебіторської заборгованості заплановано повернення коштів у 2023 році, а саме 48150,48 тис. грн. За цих умов портфель дебіторської заборгованості зменшиться на 5,12%. З метою підвищення ефективності використання фінансових ресурсів також рекомендується знизити рівень запасів. За результатами діагностики видно, що у 2021 році вартість запасів зросла на 55,45% порівняно з 2020 роком, а у 2022 році вартість запасів зменшилася на 0,33% порівняно з 2021 роком, проте сума запасів залишилися незмінними.

9. Встановлено, що за даними звіту, дохід компанії ТДВ «Яготинський маслозавод» у 2022 році досяг від'ємного значення, тому при розрахунку доходу від депонування коштів ми будемо орієнтуватися на дані за 2021 рік. У 2019 році виручка підприємства склала 129547 тис. грн. Припустимо, що звільнено від оподаткування 10% доходу, тобто 12954,7 тис. грн. Отже, якщо вкласти кошти покласти на депозит на рік, можна отримати додатковий прибуток у розмірі 521426,7 грн.

10. Доведено, що після впровадження заходів щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів можна припустити, що прибуток підприємства міг би збільшитися на 427570 тис. грн. Тому з метою вдосконалення формування та використання фінансових ресурсів на підприємстві розроблено методи та заходи, дотримання яких дає змогу підвищити фінансовий стан, платоспроможність та ліквідність та забезпечити подальший сталий розвиток ТДВ «Яготинський маслозавод».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адлер О. О. Аналіз господарської діяльності. Вінниця : ВНТУ, 2019. 115 с.
2. Асаулова М. П., Головка А. Ю., Чуб В. О., Малій О. Г. Інформаційне та методичне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства. Вісник студентського наукового товариства. 2021. Вип. 1. С. 58-62.
3. Балабанова Л. В., Германчук А. М. Комерційна діяльність: маркетинг і логістика : навч. посібник. Київ. : Професіонал, 2014. 288 с.
4. Бернажір І.А., Вінницька О. А., Гроздей Н.І. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. Молодий вчений. 2018. № 2 (54). С. 682–686.
5. Біляк Ю. В. Систематизація наукових поглядів на сутність фінансових ресурсів. Економіка та держава. 2020. № 8. С. 78-82.
6. Бланк І. О. Управління формуванням капіталу. К.: Ельга, 2002. 512 с.
7. Близнюк О. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства. Вісник Міжнародного слов'янського університету. Сер. : Економічні науки. 2022. Т 15. № 2. С. 52–58.
8. Бойчик І. М. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ : Атіка, 2014. 480 с.
9. Боронос В. Г. Формування механізму оптимізації структури капіталу та його вплив на фінансовий потенціал підприємства. Механізм регулювання економіки. 2020. Т. 1, №3. С. 154-166.
10. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства : їх формування та використання. Економіка та суспільство. 2018. № 14. С. 778–783.
11. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник. Київ: НІОС, 2001. 416 с.
12. Великий Ю. М., Чвартацька О. В. Теоретичні основи фінансового планування та прогнозування на підприємстві. Ефективна економіка. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6641>
13. Відносні показники ліквідності і платоспроможності. Financial

analysis online. URL : <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku-2/102-vidnosni-pokaznyky-likvidnosti>

14. Воробйов Ю.М. Особливості формування фінансового капіталу підприємств. Фінанси України. 2021. №2. С. 77-85.

15. Гайдасенко О. М. Славінська М. О. Формування оптимальної структури капіталу підприємства. Міжнародний збірник наукових праць Облік. Економіка. Менеджмент : наукові нотатки. 2016. № 1(9). Ч. 1. С. 100–107.

16. Герега О.В. Управління потенціалом фінансово-економічної стійкості торговельних підприємств. Дис. канд. екон. наук: 08.00.04. Львів, 2021. 271 с.

17. Глушко А. Д. Філіп М. Ф. Науково-методичні підходи до аналізу фінансових ресурсів підприємств. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського : Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 23. С. 470–474.

18. Гнип Н. О. Моделі формування фінансового потенціалу в рамках стратегії зростання підприємства. Держава та регіони. 2020. №2. С. 63–66.

19. Господарський кодекс України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

20. Гудзь О. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2017. 578 с.

21. Гудзь О.Є., Кузьменко О.П. Антикризовий менеджмент підприємства. Економіка. Менеджмент. Бізнес. № 1(35), 2021 С. 4–9.

22. Гудзь О.Є., Стецюк П. Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. № 1 (32) 2020 р. URL: <http://fkdl1.ubs.edu.ua/article/view/200530>

23. Джерела формування фінансового капіталу підприємства. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/dzherela-formuvannya-finansovogo->

kapitalupidpriemstva.html

24. Докієнко Л. Фінансове планування та аналіз на підприємстві: сучасні глобальні тренди та перспективи розвитку. Підприємництво та інновації, 2021, (16), С.58-72.

25. Домбровська С.О. Стратегічні орієнтири управління структурою капіталу підприємства. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2018. № 4. С. 113-119.

26. Дорошенко О. О., Сорокати В. М. Фінансове планування на підприємстві як метод мінімізації фінансових ризиків. Ефективна економіка. 2021. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9446>

27. Дуда С. Т. Палько В. А. Узагальнення методичних підходів до оптимізації структури капіталу підприємства. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.2. С. 227–233.

28. Єпіфанова І.Ю. Ієрархічна класифікація факторів впливу на систему управління фінансовими ресурсами промислового підприємства. Innovation and Sustainability. 2021. № 1. С. 6–12.

29. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства: їх склад та оптимізація структури. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2023. № 3. С. 53–61.

30. Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 42–45.

31. Загородній А. Г. Вознюк Г. Л. Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 2-ге вид., виправлене і доп. Львів : Центр Європи, 1997. 576 с.

32. Зянько В. В.Єпіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність : практикум. Вінниця: ВНТУ, 2018. 83 с.

33. Зятковський І. В. Фінанси підприємства. 2-ге вид. Київ: Кондор, 2003. 364 с.

34. Кальна Т.А. Прийоми фінансового аналізу: переваги та недоліки. Економічний аналіз. 2018. № 15(2). С. 13–18.

35. Катан Л. І. Фінансові ресурси підприємства та особливості їх

формування. Вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. 2019. № 6. С. 38–44.

36. Квасницька Р., Мрозовський Я. Критеріальні підходи до формування оптимальної структури капіталу підприємства. Modeling the development of the economic systems. 2021. № 2. С. 12-18.

37. Ковтуненко Ю.В., Олексійчук А.Г. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. Електронне наукове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». 2017. Вип. 18. С. 234–238.

38. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства. Київ: Знання, 2000. 294 с.

39. Кропівцова Н. І. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг. 2021. Вип. 1. С. 261–268.

40. Кузенко Т.Б., Н.В. Сабліна. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства, 2015. С. 123–130.

41. Кулик А. В. Теорія економічного аналізу. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 452 с.

42. Лайко П., Мних М. Фінанси підприємств: підручник для студ. вузів. Київ: Знання України, 2014. 428 с.

43. Левкович О.В., Калашнікова Ю.М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. Ефективна економіка. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8776>.

44. Лищенко М.О. Аналіз фінансової стійкості підприємства як елементу забезпечення фінансової стабільності роботи підприємства. Вісник Черкаського університету. Серія: Економічні науки. 2018. № 2. С. 49–56.

45. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2016. № 2. С. 71–74.

46. Мартиненко В.П. Стратегія життєздатності підприємств

промисловості: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 328 с.

47. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навчальний посібник. Київ: Вища шк., 2013. 278 с.

48. Нечипоренко А. В., Рибалкіна А. О. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Ефективна економіка. 2020. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8361>

49. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): навчальний посібник. 2-ге вид. Київ: КНЕУ, 2015. 240 с.

50. Оптимізація структури капіталу акціонерних товариств. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/14101/1/8_4956_Vis_725_Ekonomika.pdf.

51. Оптимізація структури фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва. URL: <https://dspace.nuph.edu.ua/bitstream/123456789/21390/3/22-30.pdf>

52. Офіційний сайт «Креді Агріколь Банк». URL: <https://creditagricole.ua/biznesy>

53. Офіційний сайт ТДВ «Яготинський маслозавод». URL: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/yagotinskij-maslozavod/>

54. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави: монографія. Київ: "НІОС", 2016. 176 с.

55. Петряєва З. Ф. Іващенко Г.А. Петряєв О.О. Аналітичне забезпечення оцінки фінансових ресурсів підприємства. Економічний аналіз. 2015. Т. 19(2). С. 122–129.

56. Поддєрьогін А., Білик М., Буряк Л. та ін. Фінанси підприємств: підручник. 7-ме вид. Київ: КНЕУ, 2018. 552 с.

57. Пономарьов Д.Е. Прогнозування показників фінансового стану підприємства як основа формування фінансової стійкості. Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. 2016. № 1 (75). С. 49–54.

58. Попова С. П. Методи оцінки та шляхи стабілізації фінансового стану

підприємства. Наукові записки. 2016. Вип.20. С. 25–36.

59. Проволоцька О.М., Воронкова А.В. Сучасні тенденції фінансової стійкості вітчизняних промислових підприємств. Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. 2018. № 1 (83). С. 129–133.

60. Пройда-Носик Н.Н., Грабарчук С.С. Фінансові ресурси підприємства. Фінанси України, 2023. №1. С. 96–103.

61. Рентабельність підприємства. URL: <https://online.novaposhta.education/blog/rentabelnist-pidpriemstva>

62. Річна інформація емітентів цінних паперів. URL: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>

63. Савицька А. Г. Економічний аналіз діяльності підприємств : навчальний посібник. 3-є вид., доп. і перероб. Київ : Знання, 2017. 668 с.

64. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2014. 460 с.

65. Слюсаренко К. В. Британ С.А. Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств України в сучасних умовах господарювання. Молодий вчений. 2015. № 5 (20). С. 84-91.

66. Сподіна А. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2022. № 12 (131). С. 24-31.

67. Старинець О.Г. Методи фінансового аналізу діяльності підприємств у системі антикризового управління. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 17. Ч. 2. С. 87–91.

68. Статут товариства ПАТ «Яготинський маслозавод». URL: <https://milkalliance.com.ua/company/inform/yagotinskij-maslozavod/>

69. Стецюк П. А. Формувань фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2015. №11. С. 111–116.

70. Тимошик Н. С., Семчишин Є. В. Організаційні аспекти формування та оптимізації фінансових ресурсів підприємств. Вчені записки Таврійського

національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Економіка і управління. 2019. Т. 30 (69). № 2. С. 232–238.

71. Ткаченко Є.Ю., Фатюха В.В., Яришко О.В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління. Інфраструктура ринку. 2021. Випуск 56. С. 129–134.

72. ТОВ «Яготинський маслозавод». Основні відомості про емітента - К.: редакція від 31.12.2022 року. URL: https://smida.gov.ua/db/feed/showform/urosob_o/46131

73. Управління дебіторською заборгованістю. URL: <https://lektsii.org/2-3252.html>

74. Фінанси підприємств : підручник. А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.; під ред. А. М. Поддєрьогіна. Київ : Вид-во КНЕУ, 2018. 552 с.

75. Фінансова стійкість підприємства. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-gospodarski-operacii-v-agrosektori35-finansovaya-ustojchivost-predpriyatiya>

76. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник: М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон–Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.

77. Хлевицька Т.Б., Гусєва О.Ю. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства засобами реінжинірингу бізнес-процесів. Бізнесінформ. 2021. № 8. URL: <https://www.business-inform.net/for-authors/?p=6>

78. Хлевицька Т.Б., Плевако Н.О. Науково-методичний підхід до вибору фінансової стратегії підприємства. Проблеми економіки. 2020. № 4. С. 241–248.

79. Шкала Чеддока. URL: http://ni.biz.ua/1/1_8/1_89302_shkalacheddoka.html

80. Юринець В. Є. Теоретико-ігрова оцінка тенденцій соціально-економічного розвитку держави. Вісник Львівського університету. Серія: Економіка. 2015. Вип. 34. С. 41–47.

ДОДАТКИ

